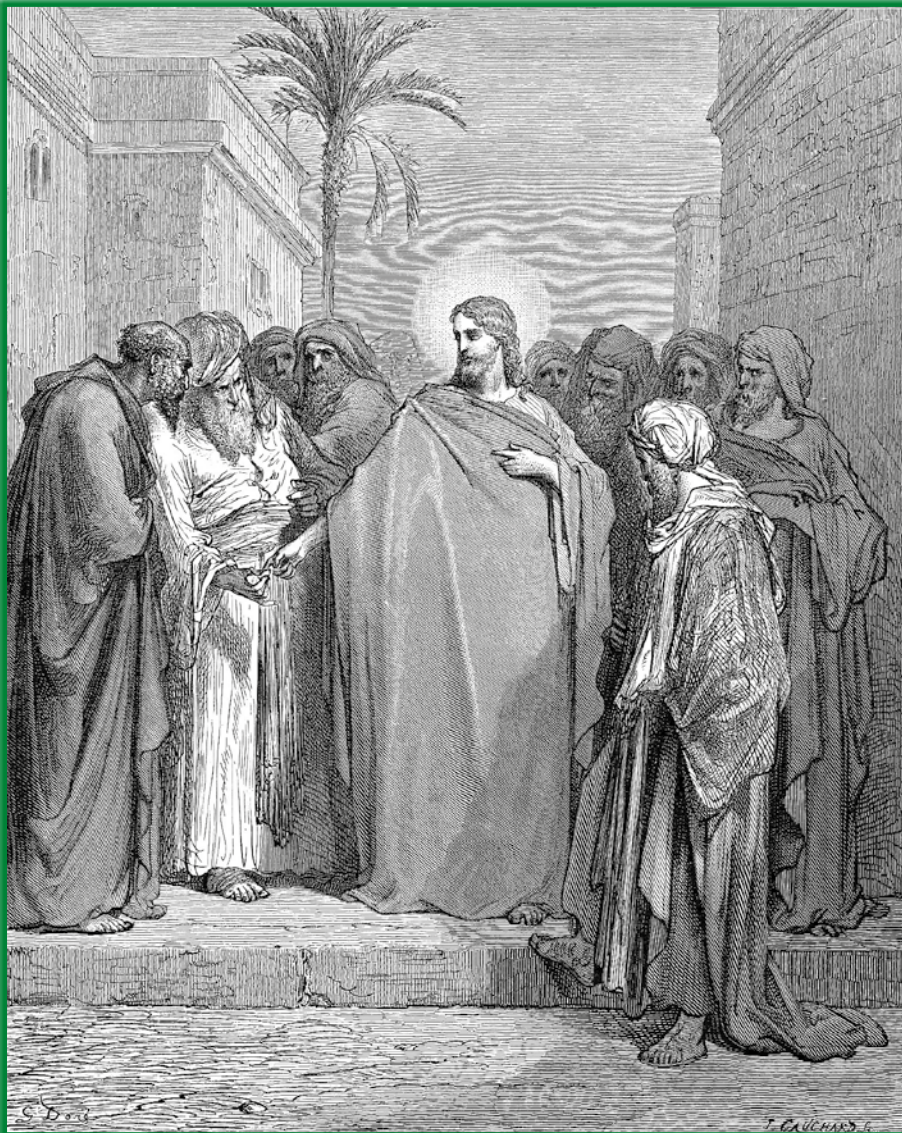

LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

3
2018

Samhällsansvar

*De räckte honom en denar och han frågade. "Vems bild och namn är det här?"
"Kejsarens", svarade de. Då sade han till dem: "Ge då kejsaren
det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud."*

Matt 22:15-22

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karfeldtsgatan 8
632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
P/g 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 4-18 senast den 3 dec 2018

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som publiceras i "Lekman i Kyrkan" och på hemsidan www.lekmanikyrkan.se är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast med Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Förbundsbutiken!

Blockljus 70 kr
Glasblock 195 kr
Standar 125 kr. Stång till standar 125 kr

Gult paraply med logga
165 kr/st

Förbundsmärke
med klack
25 kr/st

Böcker
85 kr/st

Förbundets hundraårsjubileum!

Mugg med logga och årtal
(tål att diskas i diskmaskin)
50 kr/st

Kassar med långa
och korta handtag,
logga och årtal
50 kr/st

Magneter med logga och
årtal samt magneter med
Uppsala domkyrka och logga
20 kr/st

Dessa saker finns i Förbundsbutiken för beställning.

Berit Olsson, Rausvägen 57, 255 92 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com

ENHETEN I KRISTUS

Personliga reflektioner

För några veckor sedan var söndagens rubrik – Enheten i Kristus – (Fjortonde söndagen efter trefaldighet).

Många av de problem med oenighet som fanns på Jesu tid och under tiden därefter finns också nu. Nya testamentet känner i detta sammanhang bara till en hederstitel. Den heter **”tjänare”**. I nya testamentet talas det ofta om med-arbetare, med-människa, med-tjänare. Ja, tänk om våra relationer vore så inkluderande, tänk om allt fungerade i optimal enhet!

När vi ser på världen eller på vårt samhälle eller på vår församling är oenighet ofta ett framträdande faktum. Vi finner inte sällan splittring och allt annat än samförstånd. Det finns ett akut behov av en samlande kraft. Men var finns denna samlande kraft, den kraft som kan samla alla stridande viljor och som kan utöva ett enande ledarskap i den svenska kristenheten, i svensk politik eller/och i världen?

I en av söndagens texter kunde vi läsa om hur orolig Paulus var för den splittring som fanns i vissa grupper. I Korint tyckte några bäst om en viss predikant och menade att denne talade rätt medan andra föredrog andra predikanter. Där uppstod rivaliserande grupper. Paulus manade församlingen i Korint till enhet i Kristus utan splittring i olika grupper under olika ledare. Det innebar och innebär inte att det inte behövdes och behövs ledare i en församling, men en verklig ledare i en församling ska vara en Kristi tjänare, i första

hand tjänare, i andra hand ledare. Paulus skriver på ett annat ställe om Herren Jesus Kristus: *”Han finns före allting och allting hålls samman av honom.”*

Det har nu gått nästan 2000 år sedan Paulus skrev sina brev och splittringen i Kristi kyrka på jorden har inte blivit mindre. Samtidigt har det gjorts och görs omfattande försök, nu kanske mer än någonsin, som syftar till att ena kyrkan och till att olika grupper ska närma sig varandra. I detta arbete verkar många organisationer och föreningar t.ex. Kyrkornas världsråd.

Låt oss se tillbaka på den första gruppen kristna, på Jesus och hans lärjungar. I denna grupp fanns många olikheter, olika egenskaper och viljor. Där fanns svek, tvivel, löftesbrott, våldsytringar, maktbegär mm men också kärlek och sammanhållning där enheten hade sin grund i Jesus Kristus, i honom som sa att lärjungarna inte hade valt honom utan att det var han som hade valt dem och som slutligen gav dem ett enda bud utöver de redan befintliga, nämligen att de skulle älska varandra såsom han hade älskat dem. Detta sa han för att hans glädje skulle vara i lärjungarna och för att lärjungarnas glädje skulle bli fullkomlig. Gång på gång blev lärjungarna påmind om att de inte hade valt Herren Jesus Kristus eller varandra utan att det var Kristus som hade valt dem. Det var genom Kristus de hörde samman.

Hos oss i många familjer och i olika vänskapssamlingar finns det någon som hål-

ler ihop medlemmarna med hjälp av t.ex. telefonsamtal, e-post eller genom vanlig brevväxling. Inte sällan är det en hon, en kvinna, som fungerar som sambandscentral och påminner de övriga om det ena och det andra. Hon har upparbetade relationer till alla och hon representerar enheten i vänskapskretsen. Individer som har denna funktion är viktiga inte bara inom den nära vänskapskretsen utan också ute i förvärvslivet, på arbetsplatser, i föreningar, bland grannar och i församlingar.

Ibland kan viljan till enhet resultera i negativa prioriteringar. Översteprästen Kajafas valde bort Jesus, offrade gemenskapen med honom, för att stå enig med den romerska makten. Även i dag kan prioriteringar i syfte att stå enade i beslut och åtgärder vara negativa, kan vara ett hot mot oss alla. Bakom prioriteringar kan ligga värderingar som vi inte alls eller inte till fullo delar. Det kan gälla prioriteringar inom skola, sjukvård och omsorg, prioriteringar i arbetslivet etc. Jesus ser dock alltid till allas bästa, söker utan prioritering den som är förlorad, den som ingen vill ha och den som gjort fel etc.

Han påminner oss alla om att **vi hör hemma i den enhet som står under honom**. Det blir inte någon verklig enhet i Kristus bara därför att vi säger eller skriver om enhet. Tänk om vi i stället kunde förverkliga önskemålen om enhet genom att erinra oss och genom att handla på sätt beskrivs i Sv Ps 608:

"Vi sätter oss i ringen och tar varann i hand. Vi är en massa syskon, som tycker om varann. För Gud är allas pappa och jorden är vårt bo. Och vi vill vara vänner med alla, må ni tro.

Vi sätter oss i ringen och tar varann i hand. Vi är en massa syskon som tycker om varann. Tack gode Gud för jorden och alla människor. Gör en familj av alla, en enda jättestor."

Så kan enhet och samhörighet byggas!

Vi kristna tillhör många olika samfund. Låt oss försöka bortse från de detaljer som var och är upphov till splittring, upphov till

uppkomsten av olika samfund och låt oss i stället samlas kring en framtid i gemenskap och i enhet, en framtid med fokus på vårt gemensamma mål, Jesus Kristus. Kristen enhet tillhör framtiden. Sveriges Kristna råd verkar för att alla vi kristna ska kunna mötas med Kristus i fokus. Någon har liknat vägen till enhet vid ett hjul, där Jesus Kristus är navet och vi hans lärjungar är ekrarna. Genom att komma närmare Honom, kommer vi närmare varandra.

Alla ska bli ett – inte likadana Ett – men många Många – men ett

*Gerd Holmström
Andre vice förbundsordförande*

Hissa Lekmannaförbundets flagga under födelse- och jubileumsdagen 22 oktober

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund bildades den 22 oktober 1918. Vi påminns årligen om denna dag som är en högtidsdag inom Lekmannaförbundet, en dag då vi med vår flagga högst upp på varje flaggstång visar glädje och tacksamhet över att vi får vara Jesu lärjungar med engagemang och ansvar för kyrkans uppgifter inom gudstjänstliv, diakoni, undervisning och mission.

Vi knöt syskonring i Ärkebiskopsgården i Uppsala den 22 oktober 1918 med den bön som Herren själv har lärt oss och vi minns ärkebiskop Nathan Söderbloms ord när han öppnade dörren och bjöd oss stiga in: "Bör inte kyrkan vara tacksam för varje kraft som erbjuder sig. Om inte former finns för att ta till vara den kraft som vill tjäna, bör hon väl vara angelägen att skapa sådana? Lika olämpligt som det är att skapa former för att sedan leta efter liv att fylla dem med, lika illa är det, att där liv och kraft finns låta dem av brist på lämpliga vägar och organ antingen förflyktigas eller söka sig åt annat håll." Låt oss i glädje hissa och betrakta vår flagga som utvisar försoningens kors där K står för Honom som tog på sig alla våra synder, för Honom som uppstod från de döda och för Honom som utlovat evigt liv för dem som tror på Honom.

*Anders Nordberg
Förbundsordförande*

Om Kyrkans identitet eller Det är inte lätt att rita cirklar

Vem jag är eller Vad jag gör – vad är mest intressant och viktigast? Tänk ett ögonblick på de samtal genom åren som berört mest.

Nog har de handlat om något annat än hur duktiga vi varit och vilka yrken och betyg vi har i vårt CV. Kanske har vi ibland fått komma nära både vårt eget hjärta och den andres och upptäckt människan och inte bara den som producerar.

Vänder vi så tankarna till Kyrkan (i allmänhet), så vill jag ställa liknande frågor om den/henne. Vad är Kyrkan eller Vad ska Kyrkan göra – vad är viktigast? Varför finns Kyrkan, och vad är Kyrkans egenart och identitet?

I den lutherska traditionen finns god hjälp att komma åt det där med vad Kyrkan är, alltså om Kyrkans identitet. Hos reformatörerna under 1500-talet var frågan viktig. Martin Luthers återupptäckt av Kristus, Nåden, Tron och Skriften gjordes ju inom den romersk-katolska kyrkan. In i denna kyrka var Luther döpt och där var han också prästvigd. Där fick han redskapen att begrunda och studera de heliga skrifterna, och där fick han del av bl a nattvarden och bikten.

I sin samtids kyrka fann Luther också sådant han ville samtala om och korrigerar. Han var till en början lojalt kritisk till den kyrka han tjänade. Men den tidens brist på samtalskultur mellan kyrkans företrädare och ”oliktänkande” provocerade inte bara Luther. I mötet med professor Johannes Eck 1519 i Leipzig uttalade sig Luther om den katolska kyrkans identitet och

auktoriteten. I samtalen menade Luther, att också de kyrkliga koncilierna (eller kyrkomötena) och kyrkans tradition kunde ta miste. Den heliga Skrift, Bibeln, måste pröva allt – även kyrkans tradition. Bibeln är en kraftfull auktoritet.

I Kyrkan är man inte kristen på egen hand, och man kan inte heller tro på egen hand. Varje kristen förutsetts leva i Kyrkans gemenskap, där den heliga Ande är verksam. Genom Guds ord och sakramenten, i Kyrkans gemenskap, gör Guds Ande det möjligt att bli kristen och förbli i trons gemenskap.

Jag tror, att jag inte av eget förnuft eller egen kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom, utan den heliga Anden har kallat mig genom evangelium, upplyst mig med sina gåvor, samt helgat och behållit mig i en rätt tro. Anden kallar, församlar, upplyser, helgar, behåller och bevarar hela kristenheten på jorden hos Jesus Kristus i en rätt tro, och ger mig och alla trogna i denna kristenhet riklig förlåtelse var dag för alla synder. På den yttersta dagen skall Anden uppväcka mig och alla döda och ge mig och alla trogna i Kristus ett evigt liv. Det är visst och sant. (ur Lilla Katekesen)

Kyrkans centrum

Tidigt i den lutherska reformationen kom alltså frågan om Kyrkan att stå i förgrunden. Vi kan förstå detta av olika anledningar. Främst är det så för att ”Skatten” finns i Kyrkan – det som är viktigast. Kanske kan man sammanfatta det såhär: Gud har blivit människa i Jesus Kristus, som försonat världen med sig och därige-

Kyrkoherde em. Carl Magnus Adrian

nom öppnat vägen till Guds eget hjärta för varje människa. Denna gåva kan bara tas emot. Varje försök att betala med fromhet, korrekta uppfattningar eller goda gärningar faller platt till marken. Detta går inte att betala för. Gud har redan gett oss allt i Kristus. Gåvan Kristus tar vi emot genom dopet, nattvarden och tron – i Kyrkans gemenskap.

Det är just detta som är centrum i den kristna tron. En liknande betoning av det viktigaste i allt som är viktigt ser vi i till exempel den apostoliska trosbekännelsen. Troligen har många under århundradena funderat över varför den är så kortfattad och varför till exempel Jesu liv och verksamhet beskrivs så kortfattat. Man skulle kunna förklara orsaken med hjälp av två cirklar. I den mindre, inre cirkeln finns det centrala, till exempel det som står i den

apostoliska trosbekännelsen. I den stora, yttre cirkeln finns sådant som inte är helt nödvändigt men ändå hör hemma i kyrkan, t ex hur varmt dopvattnet ska vara, om vi ska använda gitarr eller orgel eller om procession ska förekomma. Sådant måste en kyrka/församling fundera över och besluta om, men det är inte så viktigt att det ska placeras i den inre cirkeln.

När Luther tar ställning mot de radikala förnyarna, bl a mot Andreas Karlstadt i Wittenberg under våren 1522, är en anledning att de proppat den lilla cirkeln full med allt möjligt, till exempel förbudet mot helgonbilder och mässkläder i kyrkan. Med sina förbud signalerar de, att så här måste det vara, annars är det ingen rätt kyrka/församling. Karlstadt går senare så långt att han förbjuder musik i gudstjänsten eftersom den distraherar. Genom att fylla den inre cirkeln med sådant som inte är nödvändigt riskerar man till slut att skymma Kristus. Man blir upptagen med att allt ska vara rätt enligt en på förhand uppställd mall. Kontrollen mot oliktkänkande tar fart, och sekten är snart ett faktum.

Om Melanchthon, när han skrev den Augsburgska bekännelsen 1530, hade valt att använda bilden med cirklarna hade han i den lilla cirkeln placerat "evangelium" och "sakramenten". I den yttre hade han satt olika "religiösa bruk". Så här skrev han:

Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om

evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är inte nödvändigt att nedärva människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika. (Augsburgska bekännelsen 1530, ur artikel 8).

Den enhet som Melanchthon stundtals hoppades på var den mellan katoliker och lutheraner. I många ekumeniska försök under kyrkans historia har man eftersträvat minimalism, det vill säga: man väger varje ord på guldväg, så att man inte låser fast bekännelsen vid sådant som inte är nödvändigt för enhetens skull. De radikala i Wittenberg 1522 hade nog velat rita om min bild till bara en cirkel, där allting var lika viktigt. Vägen dit skulle gå genom att bland annat rensa ut allt katolskt.

Central och fri

"Allt är tillåtet som befördrar evangeliet. Inget är tillåtet som skymmer eller motsäger evangeliet. Det som varken gör det ena eller andra, kan man både ha och mista".

(Carl Axel Aurelius i Hjärtpunkten, sid 45)

Ett exempel från Luthers samtid kanske kan hjälpa oss att klara ut begreppen. En ung (luthersk) präst, Georg Buchholzer, skrev ett brev till Martin Luther om sina bekymmer som församlingspräst. Fursten, som tydligen sponsrade församlingen, ville gärna ha både processioner och mässshakar m.m. Det ville däremot inte Buchholzer och skrev då till Luther i hopp om att få argument mot furstens

"katolska" intressen. Luther svarade, att om Kristi evangelium får predikas rent och dopet och nattvarden får tillåtas enligt Kristi instiftelse, så är det bra. Men om fursten vill att prästen ska ha en mässshake på sig...

...så gör såsom översteprästen Aron, tag på er tre stycken, den ena vackrare än den andra. Och om er herre kurfursten icke är nöjd med en procession, så gå sju gånger omkring, såsom Josua gick kring Jerikos mur med Israels barn blåsande i trumpeterna; och om kurfursten har lust, så låt honom gå i spetsen, hoppande och dansande, med harpor och cymbaler, trumpet och klockor, såsom David gjorde, då arken fördes upp till Jerusalem. Jag har ingenting att invända däremot. (C A Aurelius, Hjärtpunkten, sid 45-46)

Om kurfursten gillar processioner, så är det väl bra, menar Luther. De gör varken till eller ifrån, eftersom de inte skymmer evangeliet, nåden, Kristus eller sakramenten. Lägga inte ditt krut på sådant! Skuldbelägg inte! Bind inte ditt eller furstens samvete! Om ni tror på Guds nåd i Kristus, så kan du ge honom sju processioner vid mässan om du vill. Och ta gärna på dig tre lager med mässshakar om du har lust. Vad handlar detta om? Jo, den evangeliska friheten. *Vi är fria i Kristus, eftersom vi är bundna till honom.*

Allt detta handlar djupast sett om vad som är viktigast av allt viktigt, eller om vad som är i den inre cirkeln. Sådant vi inte kompromissar om. Är vi klara över vad evangelium är, så är vi fria i sådant som inte ska binda våra samveten.

Vi ska göra det vi är!

Det är svårt att rita cirklar! Bilden med cirklarna kan vara användbar eftersom den vill mana alla kyrkor till arbetet med att tydliggöra den kristna bekännelsen. Samma bekännelse men inte samma ord eller som man gjorde förr. Det är nödvändigt att veta vad kyrkan är för att i varje tid (!) våga tydliggöra vad kyrkans ska göra.

Men bilden med cirklarna är också svår. Hur ska vi kunna enas om vad som är i centrum? Som jag förstår det har olika kyrkor i alla tider självklart sett sig som förpliktigade av Skriften, alltså av de bibliska texterna. Samtidigt har de första århundraden av Kyrkans historia lärt oss, att bekännelsen tar sikte på tron på Fader, Sonen, Anden och Kyrkan (så är i det i den Apostoliska och den Niceanska bekännelsen) men inte på Bibeln. Vi bekänner alltså vår tro på den treenige Guden, inte på vissa texter. Men under Kyrkans historia har alltid arbetet med de heliga texterna och dess studier, tolkning och tillämpning varit avgörande. Likaså att texterna är givna just i Kyrkans gemenskap.

Hos Luther möter vi en stark betoning på hur vi kan ta emot Skriften: "Kristus är herre och inte tjänare, han är herre över sabbaten, över lagen och över allting. Och Skriften skall förstås för Kristus och inte mot honom. Därför måste varje del av Skriften syfta på honom, annars kan den inte anses vara sann Skrift."

Det finns alltså, enligt Luther, ett centrum kring vilket allt orienteras: Jesus Kristus. Av denna anledning är vår bekännelse till Jesus som Guds Son och världens frälsare det avgörande för Kyrkans identitet. Allt har detta som orienteringspunkt. Ensidigheten går inte att ta miste på, och samtidigt ger den frimodighet till att verka och göra på ett unikt sätt.

När vi blir lite osäkra på hur vi ska rita cirklarna och vad som skall vara i den inre, så kan reformatörernas exempel hjälpa oss att åtminstone förstå principen för vad som inte är "förhandlingsbart". *Det som kan glädja oss i en luthersk kyrka är bl a friheten att våga gestalta evangeliet på olika sätt utan att hamna i ständiga rädslor att göra fel. Men det som kan göra oss bekymrade i den lutherska kontexten är när centrum imploderar: när Jesus och hans exklusivitet tycks bli ett problem i iveren att vara smidig och "lågtrösklad".*

Gör det du är! Så kan vi utmana vår egen kyrka, vår egen hemförsamling, ja, också varandra. I liturgin kan vi se ana vad det handlar om. Allt det folket gör (det betyder ordet "liturgi") visar vad Gudsfolket är. Några exempel från gudstjänsten: fall på knä vid syndabekännelsen, eller böj huvudet, stå upprest vid lovsången, eller/och lyft händerna, korsa pannan med aska på askonsdagen o.s.v. Men viktigare än sådana exempel från gudstjänsten är allt det kyrkan gör. *När man ser det Kyrkan gör, då anar man själva innersidan i den kristna tron. För så är det väl?*

Ett för att världen skall tro

Liturgin gestaltar innersidan i den kristna tron. Det som syns är inte till bara för att synas utan för att gestalta. Kanske blir detta mer tydligt om vi vänder oss till den bön Jesus ber för Kyrkan, i Joh 17. Där finns något avgörande, som kan ge oss både utmaning och visioner.

Jesus ber för att vi skall vara ett, dvs inte särade från varandra, inte motståndare, inte grupperade utan vara ett i Kristus. Han ber om denna enhet för att världen ska tro och förstå. Det sätt som Jesu lärjungar lever tillsammans gör att andra som inte tror och inte förstår kommer till tro och förstår. *Jag ber att de alla skall*

bli ett ... Då skall världen tro ... Då skall världen förstå att du har sänt mig och älskat dem som du har älskat mig, Joh 17:21-23.

Han ber inte om enhet för att det ska bli lite mysigare när vi träffas. Utan om en enhet som i sig är ett vittnesbörd, ofta starkare än ord. Vi kanske menar att med argument och fromhet ska vi påverka andra. Jesus tycks gå ett steg längre. *Det som verkligen påverkar andra, alltså dem som Jesus i vår text kallar "världen", det är kärleken. Att vi kristna är ett, trots att vi inte är överens. Att kärleken manifesteras, syns.*

Att vara ett handlar djupast sett om att älska varandra. Att vara ens/ense handlar djupast sett om att dela samma uppfattning. När man älskar någon annan behöver man inte nödvändigtvis vara enig. Men älskar man inte den andre är det troligen avgörande att vara överens, eftersom man inte har något annat som förenar. (Jesu lärjungar har sällan kännetecknats av att de är överens om allt.)

Anledningen till Jesu bön om enhet är den splittring och oenighet som naturligt kännetecknar mänskligheten. Utgångspunkten tydliggjorde redan profeten Jesaja: *Vi gick alla vilse som får, var och en ville vandra sin egen väg, 55:6.* Kyrkans väg är vägen från det vilsna, för de vilsna och från den egna vägen. Därför har Kyrkan ett centrum som allt står och faller med. Vid detta centrum finns Ordet och Sakramenten och där ... *"skänks den helige Ande, vilken hos dem, som höra evangelium, frambringar tron, var och när det behagar Gud."* (Augsburgska bekännelsen, ur artikel 5.)

Alltså: evangeliet om Jesus Kristus och bruken av sakramenten är det som vi tydligt samlas omkring. Det är riktningen, det är genom Ordet och sakramenten som vi förenas med Jesus Kristus. Där blir vi självklart ett. Vi kallas samman mot ett gemensamt mål. Kanske blir detta tydligast vid mässan: vi kallas från våra olika spridda platser i kyrkan till ett givet centrum. Där, vid altaret och försoningens sakrament, möter vi varandra utan att välja varandra – där får vi ta emot varandra. Där slipper vi, och de vänner vi utvalt, att också själva vara i centrum.

Carl Magnus Adrian

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

100 år

22 oktober 1918 - 2018

*Étt sekel fyllt av
engagemang, ansvar och
fördjupning i kristen tro!*

Till minne av två förebilder inom Svenska kyrkans lekmannaförbund Nathan Söderblom och Manfred Björkquist

Under Svenska Kyrkans lekmannaförbunds 100-årsjubileum – Rikskonvent 2018 i Uppsala, den 27 – 29 juli 2018, med tema **Var barmhärtiga såsom er Fader är barmhärtig (Luk 6:36)** och med uppmuntran och bön om att **Gud bland kyrkans lekmän ska skapa Inbördes enhet, samvaro och kraft att utöva enskild och gemensam gärning i kyrkans tjänst** uppmärksammades särskilt två pionjärer inom förbundet genom tacksägelse och kransnedläggning, **Nathan Söderblom** och **Manfred Björkquist**.

Nathan Söderblom

Nathan Söderblom (Lars Olof Jonathan) föddes den 15 januari 1866 i Trönö prästgård, Hälsingland, och avled den 12 juli 1931 i Uppsala. Nathan var son till komministern, senare kyrkoherden i Norrala pastorat, Jonas Söderblom och Jonas hustru Nikolina f. Blöme och växte upp i prästgården i Bjuråker. Nathan Söderblom prästvigdes den 5 mars 1893 i Stockholm av Gottfrid Billing och blev av samme Gottfrid Billing biskopsvigd den 8 november 1914. Nathan utnämndes till ärkebiskop den 20 maj 1914 och bar den akademiska titeln Teologie doktor (religionshistoria och exegetik). Med stort socialt patos och med starkt engagemang för en levande kyrka där också männen blev inkluderade samt med blickarna mot engagemang på detta sätt i andra länder, inte minst England, var **Nathan med i processen att bilda Svenska Kyrkans lekmannaförbund**,

kyrkobröderna, med start i ärkebiskops- gården i Uppsala den 22 oktober 1918. Nathan Söderblom blev Lekmannaförbundets förste ordförande och ledde förbundet mellan åren 1918 – 1921. Bland otaliga hedersbetygelser kan nämnas teologie hedersdoktor i Genève, Kristiania, S:t Andrews i Glasgow, Greifswald, Dublin, Dorpat, Sopron och Köpenhamn – filosofie hedersdoktor i Uppsala 1917, Bonn 1925 – hedersdoktor i juridik i Berlin 1923, i Civil law i Oxford 1923 samt – hedersdoktor i medicin i Greifswald också 1923. Han blev utnämnd till hedersborgare i Wittenberg den 10 juli 1928, för hans internationella betydelse som Lutherforskarer och Lutherkännare. Som ytterligare exempel på Nathans gåvor och betydelse kan nämnas att han grundade Uppsala Domkyrkas Gosskör 1920, att han var hederspresident i Sångsällskapet Orphei Drängar, att han var hedersmedlem vid Wiens universitet och ständigt hederspresident i Lettlands evangeliska synod 1924 samt att han var inspektor för Gästrik-Hälsing nation och för Uplands nation.

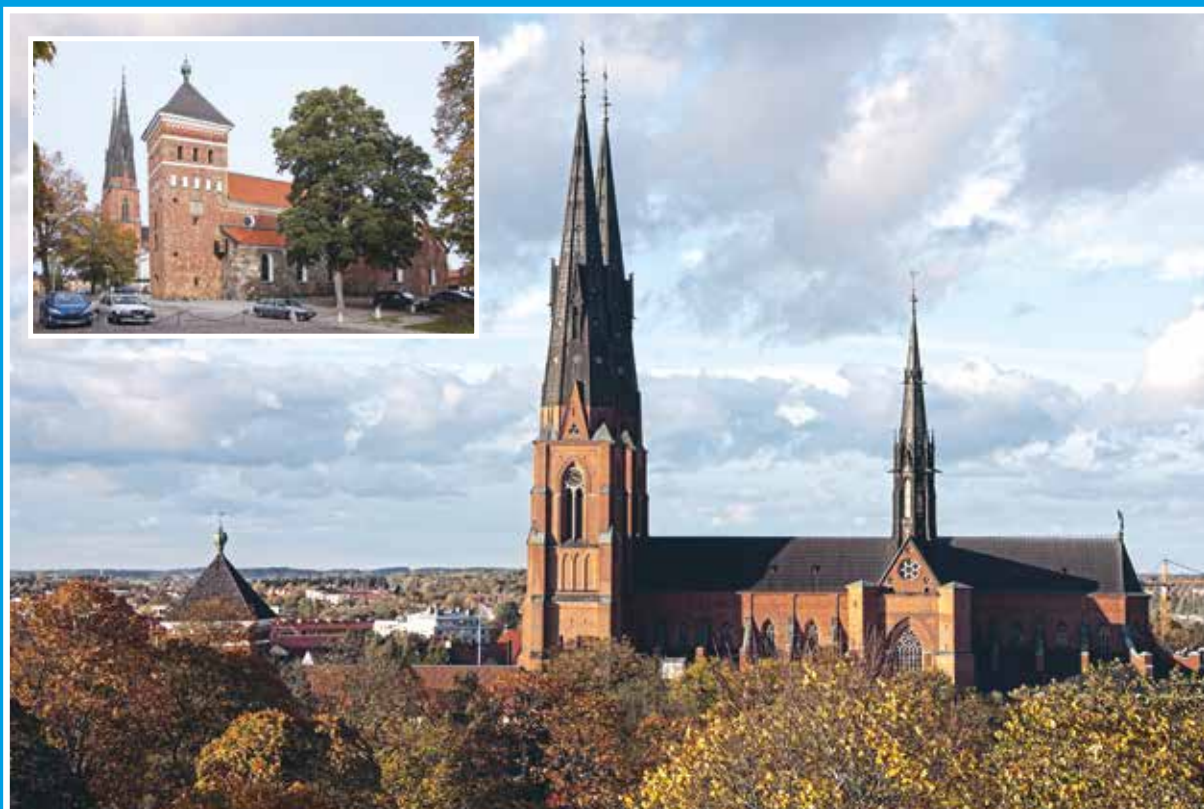
Manfred Björkquist

Manfred Björkquist föddes den 22 juni 1884 i Norrgissjö i Gideå församling, Örnsköldsviks kommun och avled 23 november 1985 i Sigtuna. Manfred var son till kontraktsprosten Jonas Erik Björkquist och Clementine Aurén. Han var gift med Ruth Kjellén och var alltså svärson till Rudolf Kjellén. Manfred

studerade semitiska språk, filosofi och pedagogik vid Uppsala universitet och blev filosofie licentiat 1909. Manfred blev ordförande i Uppsala Kristliga Studentförbund och hade, tillsammans med Nathan Söderblom, sedermera biskop Einar Billing och biskop J.A. Eklund ett starkt inflytande på studentförbundet med en inriktning som kallades *den nya Uppsalateologin*. Ur denna formades tidigt *"ungkyrkorörelsen"*, som bl.a. genomförde *"studentkorståg"* 1909-1911 där Manfred deltog aktivt och utformade dess nationalistiska program med slagordet: *"Sveriges folk – ett Guds folk."*

Manfred Björkquist grundade tillsammans med riksdagsmannen *Carl Jonas Öberg - Hampnäs folkhögskola och Norra Ångermanlands folkhögskola* och var förstnämnda skolas förste rektor 1910-13. Manfred Björkquist var 1917 ledande i bildandet av Sigtunastiftelsen också med dess folkhögskola, läroverk (Sigtunastiftelsens Humanistiska Läroverk). Han var folkhögskolans förste rektor 1917. **Manfred var en av initiativtagarna till och kanske den mest inflytelserike vid bildandet av Svenska kyrkans lekmannaförbund, Kyrkobröderna 1918** och senare också initiativtagare till bildandet av *Förbundet för Kristen humanism*. Han tog initiativet till bildandet av *Den nordiska ekumeniska institutionen i Sigtuna* 1939. Under åren 1909-1926 var Manfred Björkquist redaktör för Ungkyrkorörelsens tidskrift *Vår lösen*. Stockholms stift bildades den 1 juli 1942. Efter lottdragning vid lika röstetal blev Björkquist den 6 augusti 1942 utnämnd till biskop av regeringen, trots att han saknade teologisk examen och aldrig verkat som präst. Den 6 oktober vigdes han emellertid till präst i Sankta Maria kyrka, Sigtuna och den 29 november 1942 vigdes Björkquist som förste biskop i Stockholms stift. Biskopsämbetet innehade han till 1954 med Helge Ljungberg som efterträdare. Manfred Björkquist blev teologie hedersdoktor vid Lunds universitet 1923 och vid universitetet i Berlin 1932. Manfred Björkquist avled vid 101 års ålder den 23 november 1985 i Sigtuna.

Glimtar från **RIKSKONVENT** *i Uppsala*

*med förbundets
100-årsjubileum*

VAR BARMHÄRTIGA SÅSOM ER FADER ÄR BARMHÄRTIG

Men Gud som är rik på barmhärtighet, har älskat oss med så stor kärlek att fast vi var döda genom våra överträdelser har han gjort oss levande tillsammans med Kristus -av nåd är ni frälsta - och uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus. Därmed ville han för kommande tider visa den överväldigande rika nåden i sin godhet mot oss genom Kristus Jesus. Ty av nåd är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det. Det beror inte på gärningar, ingen skall kunna berömma sig. Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till. (Ef 2:1-10) (Luk 6:36)

*Varmt välkomna i Kristus till Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds
100-årsjubileum och till Rikskonvent 2018!*

SVERIGES FOLK - ETT GUDS FOLK

Min församlings och min kyrkas liv och arbete ska angå mig som en personlig angelägenhet. Det är också min sak det gäller. Vi vill samla lekmän i Sveriges kyrka till inbördes samvaro och elda dem till enskild och gemensam gärning i denna kyrkas tjänst. Vårt mål är att vi som alla har Kristus kär, som en enda person, står och faller med hans kyrka.

Vi ber Gud om att han med all kraft och godhet ska hålla sin hand över den världsvida kristna kyrkan, över vår Svenska kyrka och över Svenska kyrkans lekmanaförbund, nu och alla kommande dagar - i tacksamhet över att Gud hör bön och över att allt blir i enlighet med Guds vilja.

Anders Nordberg

Jubilarer med Årkebiskopsgården i bakgrunden.

Svenska kyrkans lekmannaförbund 100 år Rikskonvent 2018

FREDAGEN DEN 27 JULI 2018

- 08:30 - 14:00 Konventsbyrån öppen för information och incheckning
- 10:00 - 11:30 Förbundsrådet sammanträder
- 11:45 - 12:00 Presskonferens
- 12:00 - 13:30 Lunch
- 14:00 - 16:30 **ÖPPNINGSCEREMONI i Lötenkyrkan**
- 14:00 - 14:55 Psalmsång – Solistframträdande (Erik Boström) – Välkomsthälsning
- **Öppningsanförande:** Förbundsordförande *Anders Nordberg*
 - Lekmannaförbundet i Uppsala stift: *Bernt Lagelius*
 - Uppsala kommun: *Magnus Åkerman*
 - Solistframträdande (Jan Henriksson)
 - Kaffe
 - Psalmsång
- 15:45 – 16:30 **Inledningsanförande:** Överhovpredikanten och Biskop em. *Lars-Göran Lönnermark*
- "Var barmhärtiga så som er fader är barmhärtig" (Luk 6:36)
 - Solistframträdande (Magnus Wittgren)
 - **Information - Frågor och Svar:** *Juhani Ahonen, Gert Råvik och Berit Olsson*
- 18:00 Buss till Scandic Nord
- Middag** - Scandic Nord
- 19:30 Buss till Lötenkyrkan
- 20:00 - 21:00 Från **Söderblomsspelen i Trönö** – jubileumsframträdande *Tomas Bolme, Lil Tiselius m.fl.*
- 21:10 - 21:30 **Aftonbön** Förste vice förbundsordförande, Kyrkoherde em. *Anders Boström*
- Solistframträdande (Erik Boström)
- 21:40 Buss till Scandic Nord
- 21:45 **Kvällskaffe** och Gemenskap

Anders Nordberg.

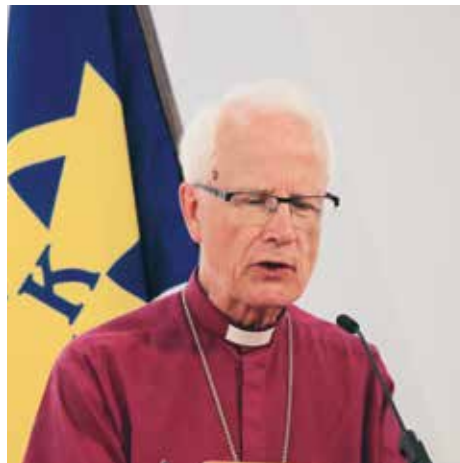
Erik Boström.

Bernt Lagelius.

Magnus Åkerman.

Lars-Göran Lönnermark.

Carl-Erik Sahlberg.

Magnus Wittgren.

Lars Lindström.

Trönöensamblen.

Tomas Bolme och Lil Tiselius.

Anders Boström.

LÖRDAGEN DEN 28 JULI 2018

- 07:30 - 08:30 Frukost
 08:30 Konventsbyrån öppnar
 09:00 - 09:20 **Morgonbön** Lekmannaförbundet i Uppsala stift (Bernt Lagelius m.fl.)
 09:30 - 11:45 **Konventsförhandlingar**
 12:00 - 13:00 **Lunch**
 13:15 - 17:00 **Utflykter med nedslag i Lekmannaförbundets historia**

1. Sigtuna

Sigtunastiftelsen, Sigtunaskolan Humanistiska läroverket – riks-internat, Lekmannaskolan - Ansgarsliden – Manfred Björkquists grav - *blomsternedläggning* - Algot Tergels grav - *Förtäring ombesörjs av förbundet.*

2. Uppsala

Uppsala Domkyrka (rikshelgedom) med åtskilliga gravar, sarkofager m.m., Gustav Vasa och hans tre gemåler (Katarina av Sachsen – Lauenburg, Margareta Eriksdotter – Lejonhuvud och Katarina Stenbock), Johan III, Katarina Jagellonica, Emanuel Swedenborg, Carl von Linné, Nathan Söderblom med hustru Anna Söderblom - *blomsternedläggning* - Erik den heliges relik-skrin, Elisabet Vasa, Magnus Stenbock, Olof Rudbeck m.fl. – med besök och information på Uppsala Gamla kyrkogård med åtskilliga gravar kring det Grekisk-Ortodoxa gravkapellet t.ex. släkten Hammarskjöld – Bo, Dag, Hjalmar, Peder och Åke, Gustaf Fröding, Yngve Brilioth, J.A. Eklund, Ingemar Odlander, Karl Oliver-crona, Jan Fridégård, Östen Undén, Peter Fjellstedt, Jan Gabrielsson, Lasse Eriksson, Moltas Eriksson, Bruno Liljefors, Erling Eidem, Charlotta Lovisa von Kraemer, Margit Sahlin, Gösta Knutsson, H.S. Nyberg, Fadime Sahindal, Tor Andrae, P.D. Amadeus Atterbom, Erik Gustaf Geijer, Malla Silverstolpe, Morris Bergling, Bengt Hallberg, Thorsten Bolin, Ruben Josefson, Cacka Israelsson, Olof Thörnell, Ingemar Hedenius, Axel Hägerström, Ragnar Edenman, Sven Lilja, Sten von Friesen, Hans Rosling, Wilhelm Lundstedt, Helge Bernhardsson (vice ordf. 1996 - 2005 i Lekmannaförbundet), Bengt Sundkler, Hugo Stenbeck och Torgny Segerstedt - alternativt eller med **Ärkebiskopens hemvist och Helga Trefaldighetskyrkan**. *Förtäring ombesörjs av förbundet.*
 Buss till Scandic Nord efter utflykterna.

Nyckelharpa - Spelmän i landskapsdräkter från Lekmannaförbundet i Uppsala stift

- 18:00 - 21:00 **Fest- och jubileumsmiddag** – *Överraskningarnas afton* med musikunderhållning, solistframträdande (Jan Henriksson och Erik Boström), Lars Boström, allsång, vinstdragningar på lotterier, avtackningar, hyllningstal m.m.
 21:15 - 21:45 **Aftonbön** - (Marie Nederman) med solistframträdande (Magnus Wittgren)

Sigtunastiftelsen.

Uppsala domkyrka.

Nathan och Anna Söderbloms grav.

Morgonbön.

Lötenkyrkan.

Ansgarskapellet. Nedan t.v. klockstapeln vid Ansgarskapellet.

Ovan: St Eriks källa och St Erik vid ingången till Uppsala domkyrka.

T. v.: Erik den Heliges reliksskrin.

Manfred Björkquists och Algot Tergels gravar.

Ansgarsliden folkhögskola.

Johan III och Katarina Jagelinicas gravar.

Gustav Vasas och hans fruars gravar.

Lekmän från Uppsala stift.

Jan Henriksson.

Magnus Wittgren.

Odvar Omland.

Festmåltid

SÖNDAGEN DEN 29 JULI 2018

07:30 - 08:30 Frukost

- Utcheckning

09:00 - 09:55 **Morgonbön** med minnesbilder från Lekmannaförbundets verksamhetsår

- Hedersordförande *Carl-Axel Axelsson*
- Solistframträdande (Magnus Wittgren)

10:15 Buss till Uppsala Domkyrka

11:00 - 12:30 **Uppsala Domkyrka**

- Förböns- och Sändningsmessa under ledning av Biskop *Ragnar Persenius*
- Sångsolister och Lekfolk medverkar (Södra Vi-kvartetten, Erik Boström, Jan Henriksson och Magnus Wittgren.)
- Gruppfotofering framför Domkyrkan och Ärkebiskopsgården
- Buss åter till Scandic Nord

13:00 - 14:30 **Lunch**14:30 **Avsked och Hemresor** i tacksamhet till Kristus!

Nathan Söderblom - skulptur utanför ärkebiskopsgården.

Carl-Axel Axelsson håller morgonbön.

*Förböns-
och sändnings-
mässan i
Domkyrkan.*

Lars och Erik Boström.

Södra Vi-kvartetten.

*Lars-Göran och
Elisabeth Lönnemark.*

Ragnar och Ingrid Persenius.

Carl Erik Sahlberg. Carl-Axel Axelsson.

*Anders och Inga
Nordberg.*

SAMHÄLLSANSVAR

Temat under den tjugoförsta söndagen efter trefaldighet är SAMHÄLLSANSVAR. 'Gud låt mig få leva i omtanke och ömhet till mina närmaste. Det är inte självklart att jag alls får leva nära andra människor. Gud, du är livets källa! Du ger liv. Du ger närhet. Därför ber jag dig Gud, hjälp mig att leva varsamt, kreativt, ömsesidigt uppmuntrande. Mina närmaste betyder så mycket, och påverkar så mycket mitt liv. Gud, ge mig vishet att leva nära andra människor.'

Så har Herren Sebaot sagt: "Fäll rättfärdiga domar och visa varandra kärlek och barmhärtighet! Förtryck inte änkan och den faderlöse, invandraren och den fattige. Tänk inte ut andra planer mot varandra." (Sak 7:9-109)

Söndagens texter är hämtade från profeten *Jeremias bok 29:4-7, Romarbrevet 13:7-10 och Matteus evangelium 22:15-22.*

Gammatestamentlig Läsning

Jeremia 29:4-7

"Så säger Herren Sebaot, Israels Gud, till alla de deporterade som han fört bort från Jerusalem till Babylonien: Bygg er hus och bo i dem. Plantera trädgårdar och ät frukten från dem. Ta er hustrur och avla söner och döttrar, ta hustrur åt era söner och ge era döttrar åt män, så att de föder söner och döttrar. Bli flera där, inte färre! Gör allt för att den stad jag har deporterat er till skall blomstra, och be till Herren för den. Ty dess välgång är er välgång."

Profeten förmedlar Guds vilja att hans folk alltid ska agera ansvarsfullt och göra gott om så betingelserna präglas av fäng-

enskap eller omgivningen andas fiendskap. Även om Guds folk (barn) har sitt främsta hem i himlen och är gäster och främlingar i världen så vill Herren att vi ska visa trohet och ansvar genom att fullfölja Hans vilja på den plats eller de platser i världen där vi är satta.

Epistel

Romarbrevet 13:7-10

"Ge alla vad ni är skyldiga dem, åt var och en vad han skall ha: skatt, tullar, respekt, vördnad. Stå inte i skuld till någon, utom i er kärlek till varandra. Ty den som älskar sin medmänniska har uppfyllt lagen Buden Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte dräpa, Du skall inte stjäla, Du skall inte ha begär och alla andra bud sammanfattas ju i ordet: Du skall älska din nästa som dig själv. Kärleken vållar inte din nästa något ont. Kärleken är alltså lagen i dess fullhet."

Paulus skriver till de kristna i världens huvudstad. De har både kejsarmakten och som troende kristna Kristus över sig. Det är lika missvisande att säga att Paulus vill försvara människors maktmissbruk som att säga att Paulus vill ha slavisk underkastelse under förtryckarna. Att underordna sig betyder att gå in under en ordning som ytterst går tillbaka på Guds vilja. Det är efter Guds vilja som det finns myndigheter och en rättsordning som hör till Guds skapelse-

ordning. Gud har i människonaturen lagt ned instinkter och drifter, som medför att människor strävar efter ordning och rättvisa, att stifta lagar och att upprätta domstolar, detta för att undvika kaos och total rättslöshet – vilket alltid hårdast går ut över de små och svaga. Ett ordnat samhälle har sin grund i verksamma krafter som kommer från Gud. Gud har velat en rättsordning och därför ska man vara lojal mot densamma och inte sabotera den., inte undanta sig själv från skattenormer, tullbestämmelser, hastighetsbegränsningar eller från andra s.k. tvingande normer. Vi ska vara lojala även om vi tycker att lagar bör ändras och regeringar avgå. Paulus ord riktar sig lika mycket till myndigheterna. Paulus säger vad som är statens och myndigheternas plikt; att tillämpa gällande rätt, att hindra våld och övergrepp och att stödja och befrämja allt gott. I den uppgift som staten har fått finns omtanke om de utkastade och försvarslösa, missgynnade och eftersatta. I västerlandet har den uppgiften blivit en av statens viktigaste. Här förutsätts att staten och dess lagar är rättfärdiga. Paulus talar om den romerska staten som den fungerade och tar inte upp de problem som Bibeln talar om i andra sammanhang i Nya Testamentet.

Hur handlar man, om staten blir ett redskap för det onda, om staten vill utrota tron på Kristus? Den frågan hade redan mött de kristna i Jerusalem, och svaret var givet: *Man måste lyda Gud mer än människor* (Apg 5:29). Snart skulle den romerska staten komma med krav som ingen kristen kunde uppfylla. De kristna vägrade att lyda och tog på sig martyriet. Uppenbarelsboken lär oss att det kommer en tid när själva rättsordningen råkar i händerna på Satan och då det bara åter-

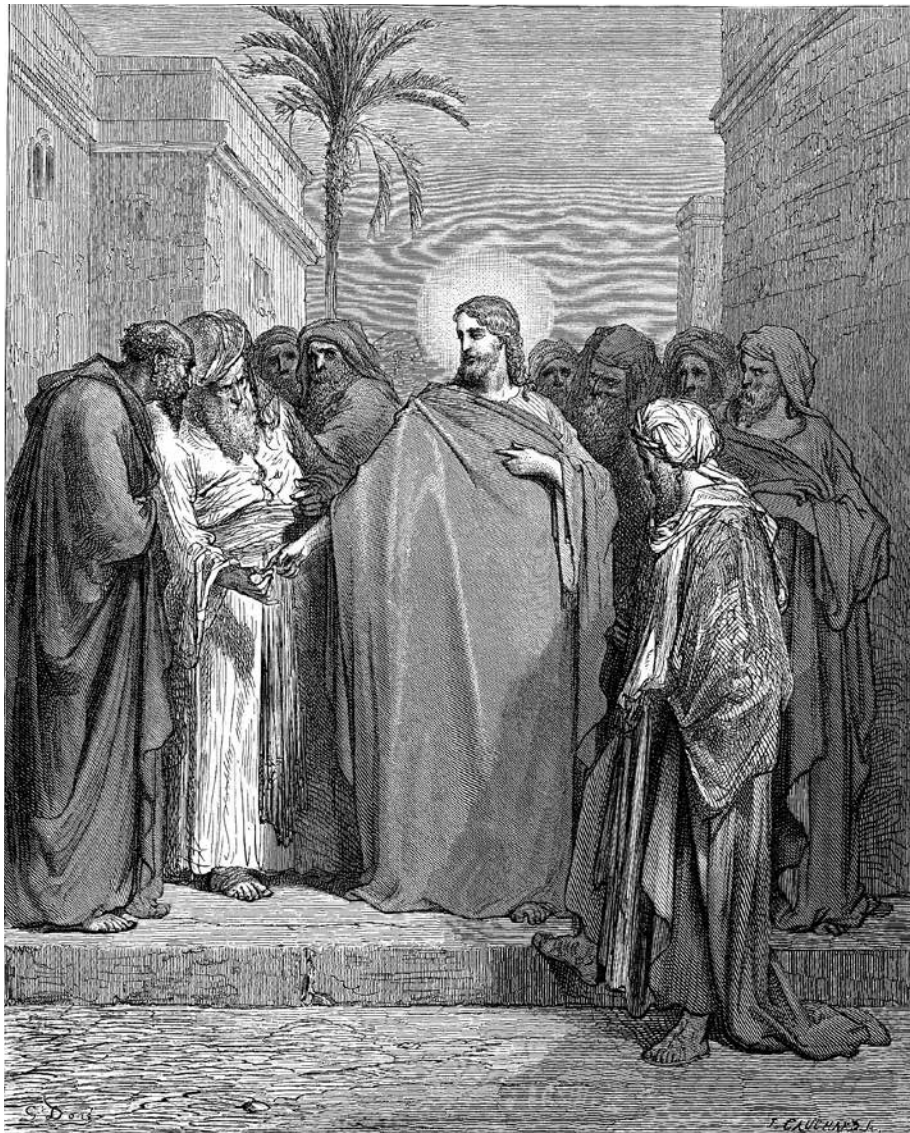
står att bekänna sin tro och gå in under förföljelsen. Den regel som Paulus ställer upp i söndagens epistel är inte utan inskränkningar. Att en kristen underordnar sig betyder att han *går in under Guds ordning*. Gud har - både i skapelsen och i Kristi nya rike - fastställt vissa goda ordningar, som vi kristna villigt tar på oss. Här finns också lojaliteten mot det samhälle där vi lever även om vi verkar för förändringar och reformer. Om vi nu lever i en demokrati, är vi medansvariga för samhällets sätt att vara Guds tjänare. Det ansvaret måste vi ta på allvar. Lever man utan medinflytande, kanske i en sekulariserad eller ateistisk stat får man göra som de kristna i öststaterna gjorde: vara lojal så långt det är möjligt beträffande ekonomi, egendom och andra materiella förhållanden, men alltid vägra att delta i det som betyder att man förnekar Kristus.

Vår kallelse är att lyda Gud och hans vilja i kärlek till Herren och till hans ord, och ge vår tid och kraft för att bygga ett samhälle som vilar på kristen grund. Det finns alltid ett behov av detta, en ständig och stor utmaning. Ibland säger vi att det enda vi kan göra är att bedja. Det är inte bara det enda vi kan göra utan det bästa vi kan göra. Paulus skriver i sitt första brev till Timotheus 2:1-2: *"Först och främst uppmanar jag till bön och åkallan, till förbön och tacksägelse för alla människor, för kungar och alla som har makt, så att vi kan leva ett lugnt och stilla liv, på allt sätt fromt och värdigt."* Det är vår kallelse som kristna att göra Guds vilja känd i vår omgivning, i hem och skola, på arbetsplatsen. Vi ska bära med oss kristna värderingar ut i samhällslivet. Gud vill att hans vilja ska vara den grund som allt får vila på. Det är i hans vilja som livet får sin mening och sitt mål på jorden. Vi är medborgare i ett samhälle där vi får vara med och verka för att Gud och hans ord ska få vara ledstjärna. Det Gud säger i sitt ord om livets helighet och okränkbara värde, är det som gäller. Det gäller alla människor, unga och äldre. Paulus säger: *"Kärleken vållar inte din nästa något ont. Kärleken är alltså lagen i dess fullhet."*

Evangelium

Matteus evangelium 22:15-22

"Fariséerna gick bort och kom överens om att försöka få fast Jesus för något han sade. De lät sina lärjungar och några av Herodes anhängare söka upp honom och

säga: 'Mästare, vi vet att du är uppriktig och verkligen lär oss Guds väg. Du faller inte undan för någon och ser inte till personen. Säg oss vad du anser: är det rätt eller inte att betala skatt till kejsaren?' Jesus märkte deras onda avsikt och sade: 'Hycklare, varför vill ni sätta mig på prov? Visa mig ett mynt som man betalar skatt med.' De räckte honom en denar, och han frågade: 'Vems bild och namn är det här?' 'Kejsarens', svarade de. Då sade han till dem: 'Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud.' När de hörde detta blev de häpnade. De lät honom vara och gick sin väg."

Gud har två sätt att styra. Överheten, staten och myndigheterna, har sitt uppdrag av Gud. De ska hålla rätten vid makt. Det var det kejsaren gjorde. Romarna upprätthöll fred och ordning runt Medelhavet. I Palestina levde man skyddad för överfall från ökenstammar och man levde i fred för perserna. Kejsaren tog upp impopulär skatt och man påmindes

ständigt om att man hade förlorat sin nationella självständighet. Rom var supermakten som hade ockuperat Israel. Revolutionsglöden var tänd hos folket. Jesus gjorde inte revolution. När folket ville att han skulle bli deras anförare mot romarna, då vägrade han. Det kostade Jesus hans popularitet i Galileen och det förde honom till slut till Golgata. Jesus sade själv till Pilatus, att hans anhängare skulle ha kämpat för honom, om han kommit för att göra revolution. Det ville han inte. Han visste att Pilatus inte alls skulle ha haft någon makt över honom, om han inte fått den från Gud. När det gällde skatt och tull, lag och ordning, då fick kejsaren råda. Det hörde till Guds sätt att styra världen.

Gud har också ett annat sätt att styra – och det är viktigare. Gud styr genom sitt ord och han upprättar sitt valde i våra hjärtan. Vi tillhör honom. Vi blev en gång skapade till hans avbild. Så som kejsaren satte sin bild på myntet, så satte Gud sin prägel på oss, för att vi skulle vara

hans egendom, hans tjänare och barn. Vi kan liknas vid borttappade mynt som blir återfunna där Jesus går fram. Låt oss vara med i den verkliga revolutionen där den gamla människan blir avsatt och där Gud får makten! Motståndarna till Jesus, fariséer och herodianer, hade gillrat en fälla. De var två olika partier som hade motsatt uppfattning om romarna. Fariseerna skulle ha kunnat undergräva Jesu ställning bland folket om de kunde få honom att godkänna Rom som överhet. Herodianerna tänkte sig att de skulle kunna få Jesus fälld för anstiftan till uppror om han bejakade israeliternas frihetskamp. De hoppades kanske på ett ord från Jesus som kunde föras vidare till myndigheterna som bevis för revolutionär propaganda och för detta använde de en metod som kan vara gångbar genom att berömma: *'Mästare, vi vet att du är uppriktig och verkligen lär oss Guds väg. Du faller inte undan för någon och ser inte till personen. Säg oss vad du anser.'* Skulle Jesus i stället säga att det *'inte var rätt att betala skatt till Rom'* hade fariséerna kunnat anmäla honom för olydnad mot makten och skulle Jesus säga att *'det var rätt att betala den förhatliga skatten'* så skulle Jesus inför sin omgivning troligen ha tappat sin popularitet.

Även om världen ofta är oenig ställer den sig tyvärr ofta enad för att bekämpa Guds sanning: Jesus som märkte ondskan frågade: *"Varför försöker ni snärja mig, ni hycklare?"*

Jesus som genomsådade fariséerna lät dem få veta att de var hycklare. De bar sannolikt själva på gångbara mynt med kejsarens bild på. Det var motbjudande och lagstridigt för en jude detta att avbilda en människa. I ett större sammanhang var myntet dock en påminnelse om ett värde som också betydde ordning och fred, trygga förbindelser på och kring hela Medelhavet, vilket betydde mycket för judarna. Romarväldet var något relativt gott, något som Medelhavets folk längre fram bittert skulle sakna. Till Guds sätt att styra sin värld hör också detta att han lät människor – också hedningar – bygga samhällen och skapa en rättsordning. Jesus såg detta sammanhang i vid bemärkelse då han enligt evangelisten Johannes sade till Pilatus, att Pilatus inte skulle ha haft någon makt om han inte fått den "ovanifrån". Mot denna rättsordning ska man vara lojal: *Ge alltså kejsaren det som tillhör kejsaren.* Men loja-

liteten har sin gräns. "Ge Gud vad som tillhör Gud". Vi ska lyda Gud mer än människor (Apg 5:29) – även om detta skulle kosta förföljelse och död – vilket lärjungarna snart skulle få erfara.

Ge kejsaren det som tillhör kejsaren

I fjärde budet står det: *"Hedra din fader och din moder, för att det må gå dig väl och du må länge leva i ditt land."* Luther förklarar vad budet innebär: *"Vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar eller förtörnar våra föräldrar och herrar, utan håller dem i vördnad, tjänar dem, lyder dem, älskar dem och har dem för ögonen."* Gud har inte kallat oss att göra revolution och till varje pris skaffa oss förmåner. Om onda människor styr oss ska vi samla glödande kol på deras huvuden genom vår kärlek och omsorg om det bästa för fosterlandet osv. Detta är inte samma sak som att ställa sig likgiltig för hur ansvariga sköter sin uppgift. Finns det möjlighet att påverka ska man göra det. Men så länge de krav vår överhet ställer på oss inte strider mot Guds ord ska vi rätta oss efter dem.

Aposteln Paulus skriver: *"Varje människa skall underordna sig den överhet hon har över sig. Ty det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är insatt av honom. Den som sätter sig emot överheten står därför emot vad Gud har bestämt, och de som gör så drar domen över sig själva. Ty de styrande inger inte fruktan hos dem som gör det goda utan hos dem som gör det onda. Vill du slippa leva i fruktan för överheten, fortsätt då att göra det goda, så kommer du att få beröm av den. Överheten är en Guds tjänare till ditt bästa. Men gör du det onda skall du frukta, ty överheten bär inte svärdet förgäves. Den är en Guds tjänare, en hämnare som straffar den som gör det onda. Därför måste man underordna sig den inte bara för straffets skull utan också för samvetets skull. Ty de styrande är Guds tjänare, ständigt verksamma för just denna uppgift. Fullgör era skyldigheter mot alla, skatt åt den ni är skyldiga skatt, tull åt den ni är skyldiga tull, vördnad åt den som bör få vördnad och heder åt den som bör få heder."*

Den som älskar sin nästa uppfyller lagen Om en svag ordning ersätts med kaos är inget vunnet (se. 1 Tim 2:1-4)

Ge Gud det som tillhör Gud

I första budet står det: *"Du skall inga an-*

dra gudar ha vid sidan av mig." Luther förklarar: *"Vi skall frukta och älska Gud över allting och sätta all tro och lit till honom. Vår tillit till att han vill vårt bästa oavsett om vi möter motgång eller framgång."* Därför säger Jesus: *"Sök först Guds rättfärdighet, sedan skall allt det andra tillfalla er"*. När vi förväntar oss allt gott från Gud och kommer till honom med allt som tynger och gläder då visar vi honom rätt fruktan och kärlek. Tron hoppas allting och tror allting! Gud förtjänar allt förtroende genom att alltid vara verksam för att vi ska kunna leva, genom att låta våra hjärtan slå, genom att upprätthålla skapelsen och genom att handla med oss efter vad som är bäst för oss med hänsyn till vår evighet. Om så inte hade varit fallet hade vår Fader i himlen aldrig sänt sin Son till världen för att gå förödmjukelsens väg, lidandets väg och trohetens väg ända in i döden. På korset har Herren visat sin stora kärlek till oss människor och sin helighet genom att bestraffa synden och samtidigt låta Kristus bära den i vårt ställe. Kristus har inte övergett oss utan kommer till oss i nattvarden, i brödet och vinet – för dig utgiven, för dig utgjutet, i ordet och i bönen. Han betygar sin kärlek till oss och sviker aldrig de sina. Oavsett vad som möter oss har han lovat att gå med oss. I Jesu gemenskap har vi inget att frukta, varken liv eller död. I Jesu namn har vi allt. Vi är kallade till att vara jordens salt och världens ljus (Matt 5:13.14) I kyrkans gemenskap, i dopet och nattvarden, i Guds eget ord får vi kraft att göra Guds vilja. Gud har gett oss sin lag och sitt ord att följa och lyda. Det är en kristen människas kallelse att lyda Gud. Det är en kristen människas plikt att vara en god medborgare i samhället, tjäna sina medmänniskor och verka för fred och rättvisa på jorden. När Jesus stod med bilden av kejsaren i sin hand visar han att samhället och livet tillsammans ytterst vilar i Guds hand. Det är hos Kristus vi får glädje och kraft att göra Guds vilja. Han är grunden och vägen för samhället och kyrkan.

Herre vår Gud.

Du som satt oss att leva här i världen,
Låt oss besinna vårt ansvar,
så att vi alltid tjänar dig och vår nästa.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.
Amen

Anders Nordberg

LEKMANNAFÖRBUNDETS STIFTSSAMLINGAR, INSPIRATIONSSAMLINGAR OCH JUBILEER UNDER HÖSTEN 2018

1. Lekmannaförbundet i Lunds stift

Lördagen den 20 oktober

Inspirationsdag på Scandic Star, Glimnervägen 5 i Lund *"Var barmhärtiga så som er Fader är barmhärtig"*

Vi uppmärksammar att Lekmannaförbundet som bildades den 22 oktober 1918 firar 100-årsjubileum

09.00 Förmiddagskaffe

09.45 Morgonbön

10.00 Information och eventuella välgångsönsknningar

10.20 "Vägmärken - Korsmärken" - sånger, musik och texter till glädje, uppmuntran och reflektion

11.40 Lekmannaförbundets historia - glimtar från de gångna 100 åren

12.00 Lunch

13.15 "Lekmannaskap och lärjungaskap" - panelsamtal

14.30 Eftermiddagskaffe

15.00 Transport till Domkyrkan

15.30 Sändningsmessa Medverkande: Biskop Johan Tyrberg, Biskop emerita Christina Odenberg, Prästen Maggie Signäs, Kyrkomusiker Marie Nanor, Kyrkomusiker Joachim Olsson, Stiftsförbundsordförande Magnus Wittgren

2. Lekmannaförbundet i Växjö stift

Söndagen den 16 september

75-årsjubileum Bymarkskyrkans lekmanakår, Bymarkskyrkan - se s. 27-29.

10:00 Högmässa v. kyrkoherde Pär Sjöstrand

12:00 Lunch

13:00 Historik; Lekmannakårens tillkomst och framväxt - Bertil Johansson

Tal, Hälsningar, Sång och Pianomusik

14:00 Kaffe, Te / tårta

14:30 Avslutning med andakt

Lördagen den 22 september

Höstkonvent och 100-årsjubileum på Tallnäs stiftsgård

09.00 Välkomstkaffe med fralla

10.00 Mässa i kapellet -Kyrkoherde em. Kerstin Wredén och biskop em. Jan-Olof Johansson.

11.00 Rikskonvent 2018 - Jubileum 100 år rapport från Roy Karlsson, Oskarshamn

11.15 Sång och Musik - Lindor Lindén (piano, sång), Charlotte Felli Crona (violin, sång)

11.45 Våra söndagsskoltidningar - Göran Gynnerstedt

12.30 LUNCH

13.30 Mitt Betlehem - biskop em. Jan-Olof Johansson

15.00 Kaffe/Ostkaka - Avslutning med andakt

3. Lekmannaförbundet i Göteborgs stift

Lördagen den 20 oktober

Kyrkodag i Kyrkans hus, Bansjövägen 19, Lindome

10.00 Välkomstkaffe med fralla

11.00 Mässa i Lindome kyrka - kyrkoherde Ylva Leitzinger

Tema: Samhällsansvar

12.00 Lunch

13.00 Gotlandskyrkornas hemligheter

Föredrag - Peter Wågsjö

14.00 Samtal om våra kårer

14.30 Avslutning

4. Lekmannaförbundet i Stockholms stift

Måndagen den 17 september - Stiftssamling

Oktober - Lekmannadag

Fredagen den 7 december - S:t Matteus församling

Adventssamkväm f. komminister Magnus Magnusson berättar om Bakgrunden till våra jultraditioner

5. Lekmannaförbundet i Skara stift

Lördagen den 6 oktober

Inspirationsdag i Hössna kyrka i Ulricehamn kl. 09:30 - 16:00

Tema: Bönens tid är nu

6. Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Söndagen den 28 oktober

Höstmöte i Vingåker

7. Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Söndagen den 21 oktober

Höstsamling i Gävle

11.00 Heliga Trefaldighetskyrkan - Högmässa följd av kyrkkaffe

13.00 Läns museet - förevisning (guidning)

8. Lekmannaförbundet i Västerås stift

Söndagen den 7 oktober

Högmässa med Köpings församlingskårs 90-års jubileum

Ärkebiskop emeritus Anders Wejryd och kyrkoherde emeritus Lars-Erik Eriksson

Lunch i S:t Olofsgården

9. Lekmannaförbundet i Linköpings stift

Söndagen den 11 november

Vimmerby församlingskår 80 år

11.00 Högmässa i Vimmerby kyrka

10. Lekmannaförbundet i Karlstads stift

Onsdagen den 10 oktober

Jubileum - Åmåls församlingskår 80 år

11. Lekmannaförbundet i Härnösands stift

Söndagen den 23 september

Höstkönvent i Njurunda

10.00 Välkomstkaffe i församlingshemmet

11.00 Högmässa i Njurunda kyrka

12.30 Enklare LUNCH i Njurunda församlingshem

13.30 Asylsökande - Information om arbetet med asylproblematiken

14.15 Styrelsemöte - Lekmannaförbundet i Härnösands stift

15.15 Avslutning

12. Lekmannaförbundet i Luleå stift

Söndagen den 30 september

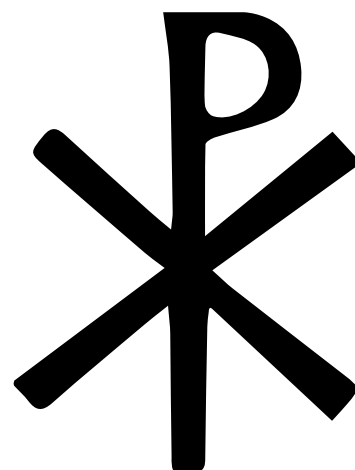
Församlingsafton i Skellefteå - Önskepsalmer - Samling kring psalmboken

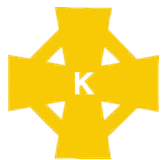
Lördagen den 13 oktober

10.30 Höstmöte - Stiftsförbundssmöte i Rundvik

Söndagen den 25 november

Församlingsafton i Skellefteå - Symboler i Kyrkan med Bengt Block

Dagboken och Lekmannaförbundet i samarbete!

Dagboken 2018–2019: En glädjefylld årgång som sprudlar av musik!

Artiklar om Bach, musiken i Bibeln, körsången, Hildgard av Bingen, musiken på Jesu tid, Anders Frostenson, våra psalmer, musiken som läkande kraft med mera.

Författarna

Per Harling, Gillis Simonsson, Mattias Lundberg, Viveca Servatius, Stefan Therstam, Ann Mari Vilgats, Anders Brogren, Ragnar Håkanson, Jan-Olof Johansson, Karin Nelson, Karin Frostenson och Lena Wohlfeil.

Vad musiken ger och gör...

Janne Schaffer, Barbara Hendricks, Christer Sjögren, Irma Schultz, Isabella Lundgren, Karin Rehnqvist, Anna Phil, Karin Johansson, Vassilis Bolonassos, Ingamay Hörnberg, Bengt Tribukait, Karl-Henrik Larsson och Niklas Willén.

Musik Maestro

Tänkvärda musikcitater på årets alla 64 kyrkdagar.

Musik för själen

Lyssningsförslag på tidig musik för varje kyrkhelg av Vassilis Bolonassos.

Tema: Den gudomliga musiken!

Dagboken ges nu ut på *Dagboken förlag* och därför kan priset sänkas så att den kan införskaffas till det **förmånliga priset 135 kr/st** (tidigare 169 kr/st).

Som alltid innehåller Dagboken kyrkliga symboler och förklaringar till varje kyrkhelg, detaljerade liturgiska rekommendationer för kyrkorummets utsmyckning, årets läsningar, psalmförslag för varje kyrkhelg, en kyrklig ordlista och de tänkvärda betraktelserna "Dagens livsgnista". **En NYHET är Sven Hillerts "Kyrkvärdens välkomstbön" som kan läsas vid varje söndags gudstjänst.**

Självklart står vårt miljöengagemang i fokus! Vi vill inspirera och uppmuntra Dagbokens läsare till ett ekologiskt och hållbart handlande. Dagboken trycks i Sverige på Svanenmärkt papper!

Samarbetet fortsätter med **sensus** som tagit fram ett inspirerande studiematerial och en komplett handledning för sju bordssamtal på temat **Den gudomliga musiken**. Studiematerialet är placerat i slutet av Dagboken och utgår från texterna av årets författare.

Beställ i webbutiken på Dagbokens hemsida: dagbokenforlag.se

E-posta er beställning: dagboken@telia.com För mer information ring 070-334 51 38.

Varmaste hälsningar

Anders Nordberg
ordförande i Svenska kyrkans lekmannaförbund

Göran Lomaeus
redaktör för Dagboken

Georg Friedrich Händel

En av barockens största kompositörer

Georg Friedrich Händel föddes i Halle, an der Saale, Tyskland den 23 februari 1685 ca en månad före det att Johan Sebastian Bach föddes i Eisenach i Sachsen den 21 mars samma år. Samma år föddes också tonsättaren Domenico Scarlatti i Neapel.

Redan som barn började Georg Friedrich ägna sig åt musik trots att hans far ogillade detta. Fadern, Georg Händel, var mån om att Georg Friedrich skulle skaffa sig en "ordentlig" utbildning, t.ex. utbildning i juridik. Trots faderns motstånd fick Georg Friedrich en spinett av sin moster Anna i sjuårspresent. Georg Friedrich började musicera och spelade också emellanåt cembalo och orgel. När en vän till familjen, en hertig, hörde Georg Friedrich spela sökte hertigen övertala fadern om att låta sonen få studera musik. Georg Friedrich fick börja studera musik först för organisten och kompositören Friedrich Wilhelm Zachau i en kyrka i födelsestaden Halle där han som tolvåring 1697 blev biträdande organist. Han tilläts ta lektioner i komposition och klaverspel och undervisades i harmonilära och tidens kompositionsstil. Han bedrev partiturstudier och lärde sig att utarbeta fugateman och att kopiera noter. Därtill lärde Georg Friedrich sig både att spela och komponera på fiol. Efter faderns död samma år 1697 ville Georg Friedrich börja studera juridik som fadern hade önskat och 17 år gammal 1702 började han studera juridik vid Halles universitet och kombinerade studierna med tjänstgöring som organist i en annan kyrka i samma stad. Han lämnade dock snart juridiken och blev i stället organist i Halles protestantiska katedral. Som 19-åring år 1704 flyttade han till **Hamburg** där han fick plats som violinist och cembalist i operaorkestern. Sina första operor *Almira* och *Nero* skrev Georg Friedrich 1705 och 1708 skrev han ytterligare två operor *Daphne* och *Florindo*.

I Hamburg kom Georg Friedrich i kontakt med Gian Gastone de Medici från **Italien** och blev inbjuden just till Italien där han under en tid då operor var bannlysta arbetade med sakrala verk t.ex. *Dixit Dominus* (1707). Hans första helt italienska opera Rodrigo skrevs dock i Florens 1707 följt av *Agrippina* i Venedig 1709. Denna senare opera påvisade Händels påtagliga mognad och efter det att den hade spelats inte mindre än 27 gånger etablerade han sig som operatonsättare.

Han utnämndes till kapellmästare hos Georg Ludvig, kurfurste av **Hannover**, som senare kom att bli Georg I av Storbritannien. Händel bosatte sig som 27-åring i **London** 1712. En av hans viktigaste välgörare under dessa första år i London var den unge förmögne Richard Boyle 3:e earl av Burlington som tidigt hade blivit förtjust i Händels musik. På godset **Cannons** lade han grunden till en omfattande körproduktion med de tolv *Chandos Anthems* eller *Anthems of Cannons*. Dessa anthems var enligt **Romain Rolland** lika betydelsefulla Händels oratorier som kantaterna var för operorna. Under Händels livstid var *Acis* och *Galatea* hans mest spelade verk. I juli 1717 framfördes Händels *Water Music* vid en vattenfest på Themsen. Musiken skrevs och framfördes som ett samarbete mellan kungen och Händel.

Händel utnämndes 1719 till **musikchef** över det nygrundade **Royal Academy of**

Music som bildades för att administrera operalivet i London. Han reste runt till olika hov och operor i Europa för att rekrytera de sångsolister han gillade. Han utsågs till **kompositör vid Chapel Royal 1723** och flyttade samma år in i ett hus på **25 Brook Street** där han bodde till sin död 1759. Han blev engelsk medborgare 1727. Nu var Händel mycket populär i London. Han fick i uppdrag att skriva fyra anthem till kröningen av Georg II av Storbritannien. En av dessa, *Zadok the Priest*, har sedan dess framförts vid varje kröning av en brittisk monark. I huset på Brook Street komponerade Händel också *Messias* och *Music for the Royal Fireworks* (1749) med en publik vid framförandet om 12 000 personer och med tre dödsfall dagen efter, däribland en av trumpetarna). Drygt 200 år senare flyttade Jimi Hendrix in i en grannfastighet med adress Brook Street 25. Framgångsrik musik för statsangelägenheter t.ex.

Händels födelsehus i Halle, Tyskland, till vänster och hans bostad i London till höger.

Birthday Ode for Queen Anne och *Te Deum* skrevs nu. Georg Friedrich skrev även kammarmusik, övningsstycken för cembalo och operor och han samarbetade under lång tid med Royal Operahouse i Covent Garden.

Royal Academy of Music kom på obestånd och gick i konkurs 1728. Förgäves försökte Händel hålla liv i verksamheten. En konkurrerande opera, *Opera of the Nobility*, bildades 1733. Fyra år senare 1737 var båda operahusen ruinerade och samma år drabbades Georg Friedrich 52 år av ett slaganfall med en om än tillfälligt förlamad högerarm och med nedsatt syn. Han reste till Aachen i Tyskland för att kurera sig och ta varma bad samt för att så småningom spela orgel för den lokala publiken där.

Då operaintresset dalade började Georg Friedrich i stället skriva oratorier. Händels *Messias* uppfördes på Irland i New Music Hall i Fishamble Street i Dublin den 13 april 1742. Kören bestod av 26 gosskorister och fem män ur körerna i *S:t Patrick's Cathedral* och *Christ Church Cathedral* i Dublin.

Händel arrangerade ett framförande av *Messias* till förmån för Foundation Hospital, som var ett barnhem i London grundat 1739. Framförandet blev en stor succé och följdes av årliga välgörenhetskonserter under resten av hans liv och han skrev också för dessa konserter *Foundling Hospital* Anthems. Som tack för det stöd han gav blev Händel utsedd till beskyddare av barnhemmet dagen efter den första konserten. Han testamen-

terade ett vackert exemplar av Messias som skulle gå till institutionen vid hans död. Hans engagemang i barnhemmet lever kvar ännu i dag genom en permanent utställning i Londons **Foundling Museum**, som också innehåller *Gerald Coke Handel Collection*. Förutom stödet till Foundling Hospital stöttade Händel också fattiga musiker och deras familjer. **William Cavendish, 3:e hertig av Devonshire**, en av grundarna till Foundling Hospital i London, bjöd sommaren 1741 in Händel till Dublin för att Händel också där skulle ge konserter till stöd för lokala sjukhus och barnhem.

I augusti 1750, vid en resa från Tyskland tillbaka till London, skadades Händel allvarligt i en olycka med en hästskjuts mellan Haag och Haarlem i Nederländerna. Han syn blev av okänd anledning sämre på ett av ögonen 1751. Även sy-

nen på ett andra ögat försämrades. Händels sista oratorium, *Jephtha* uruppfördes den 26 februari 1752.

Åtta år senare 1759, dog Händel i London och den sista konsert han besökte var ett framförande av hans eget *Messias*. Över 3 000 sörjande deltog i begravningen som var en **statsbegravning** och genomfördes i **Westminster Abbey**.

Händel saknade familj och var förtegen om sitt privatliv. Han efterlämnade en stor förmögenhet om 20 000 pund, ett mäktigt belopp på den tiden. Kvarlåtenskapen gick till syskonbarn i Tyskland och till andra släktingar, tjänstefolk, vänner och välgörenhetsprojekt.

Händels verk omfattar:

42 operor
29 oratorier, drygt
120 kantater,
duor, trior och ett stort antal
arior, kammarmusik, oden,
16 orgelkonserter och
concerti grossi

Bland Händels oratorier finns såväl sakrala som profana. Bland de **sakrala oratorierna** uppmärksammar vi *Esther* 1720, 1732, *Athalia* 1733, *Saul* 1739, *Israel Egypten* 1739, *Messias* 1742, *Samson* 1743, *Belshazzar* 1745, *Judas Maccabaeus* 1745, (*Ge Jesus äran, frälsta mänsklighet*), *Solomon* 1749, *Jephtha* 1751 och *The Triumph of Time and Truth* 1757.

Anders Nordberg

Bymarkskyrkans lekmannakår, Växjö stift 75-årsjubileum

Bymarkskyrkans lekmannakår bjöd in till 75-årsjubileum i anslutning till högmässa i Bymarkskyrkan, söndagen den 16 september.

Officiant under högmässan var v. kyrkoherde Pär Sjöstrand och jubileet inramades av psalmsång och musik under ledning av kyrkans kantor, Christina Petersson. Utöver medlemmar i Bymarkskyrkans lekmannakår gästades jubileet av medlemmar från kårerna i Oskarshamn, Nässjö och Gränna. Bland gästerna fanns också kårens hedersmedlem, teol.dr. docent Göran Åberg, Bankeryd. Efter välkomsthälsning framförd av kårens ordförande, Anders Nordberg, gemensam bön och fotografering, samlades deltagarna till en gemensam festmåltid. Efter måltiden höll Bymarkskyrkans f.d. andlige ledare, kårens f.d. kaplan, teolog och trotjänare sedan flera decennier, Bertil Johansson, ett jubileumstal, en omfattande, gedigen och intressant historieskrivning enligt följande;

Bymarkskyrkans lekmannakår bildades onsdagen den 8 september 1943. Vid kårens bildande var sjutton personer när-

varande. Alla var män. Namnen på dessa sjutton finns bevarade. Idag är ingen av dem kvar i livet. Platsen där kåren bildades var Bymarkens församlingshem, alltså det som idag är Bymarkskyrkan. Vi kan förutsätta att kåren bildades i det som nu är vår kyrksal. Vid den tid då kåren bildades var nämligen kyrksalen kyrkorum på helgerna och församlingslokal under veckorna.

Den nya kåren fick namnet Bymarken-Dunkehalla kyrkobrödrakår. Det var alltså en kyrkobrödrakår som bildades, dvs en kyrklig verksamhet avsedd för enbart män. Att namnet blev Bymarken-Dunkehalla berodde på att vår stadsdel vid denna tid bestod av två avgränsade delar, den gamla stadsdelen Dunkehalla och den nya framväxande stadsdelen Bymarken. De som bildade kåren bodde också i båda dessa stadsdelar, flera bodde i Dunkehallaområdet, flera bodde på Bymarksområdet. Till ordförande för den nybildade kåren valdes Oscar Dahlbäck. Han var borgmästare i Jönköping och också riksdagsman. Han bodde med sin familj på Dunkehallaområdet, ganska nära Dunkehalla kyrkogård.

Kåren bildades inte som en ren nystart. Den bildades i stället som en delning av församlingens kyrkobrödrakår. Jönköpings kyrkobrödrakår hade bildats redan 1919 och det som den tredje kyrkobrödrakåren i landet. Att Jönköping så tidigt fick en kyrkobrödrakår berodde mycket på en person, landskamrer Knut Gislén.

Bertil Johansson.

Han hade i sina yngre år bott i Kalmar och där lärt känna J A Eklund, då domprost i Kalmar men senare biskop i Karlstad. Eklund ivrade mycket för det frivilliga arbetet i kyrkan och för lekmännens insatser. Han var alltså engagerad i den s k ungkyrkorörelsen. Gislén tog intryck av detta. Så småningom kom Gislén till Jönköping. Här förde han Eklunds tankar vidare. Gislén bodde inte långt från Bymarkens församlingshem, alldeles i början av Hallmansvägen. Det var också Gislén som arbetade mycket för att Bymarkens församlingshem skulle byggas. I sakristian i vår kyrka finns han på väggen med sitt porträtt.

Kyrkobrödrarörelsen hade bildats i Uppsala 1918. 100-årsjubileet har ju som bekant firats i år. Flera från denna kår var närvarande vid detta jubileum. Den första kår som bildades ute i landet var kåren i Oscars församling i Stockholm. Den andra var kåren i Uppsala. Men den tredje kåren var kåren i Jönköping. Denna kår var under mer än tjugio år den enda i Jönköping. Men så småningom kände man att man ville dela kåren. 1941 gjordes en första delning. Då fick vi en kår i Sofia församling och en kår i Kristine församling. 1943 skedde nästa delning. Då kom vår kår till. Senare skulle ytterligare delningar ske: 1946 kom Torpa-Gräshagens kyrkobrödrakår till och 1954 Hovslätt-Ljungarums kyrkobrödrakår.

Vår kår kom alltså till inte som en ren nystart. Den kom till som en delning av den stora kåren. Anledningen till att man ville dela kåren var inte minst att man ville nå fler med sin verksamhet. Anledningen var också att det sedan 1935 fanns ett kyrkligt centrum på Bymarken-

Pär Sjöstrand.

Dunkehallaområdet: Bymarkens församlingshem, byggt 1935. När den första kåren i Jönköping bildades 1919 fanns inte någon kyrklig lokal på Bymarken-Dunkehallaområdet. Det fanns också en personkoppling som är värd att nämna i detta sammanhang. Präst på Bymarken när kåren bildades var Sigfrid Estborn. Han hade en bror David Estborn, som var ordförande i Sofiakåren.

Vad sysslade kyrkobrödrakåren med vid sina samlingar? Jo, man samlades regelbundet för bibelstudier och för samtal om den kristna tron. Man anordnade också samlingar av olika slag som vände sig till hela församlingen, offentliga samlingar. Redan 1946 började man sedan att varje Tacksägelsedag anordna en skördefest i kyrkan. Den innebar att man efter gudstjänsten samlades till servering, försäljning och auktion. Inkomsten från denna skördefest blev länge kårens viktigaste inkomstkälla. Man fick in medel för att bekosta medlemsavgifter till riks- och stiftsavdelningar och man fick in medel så att man kunde skicka ombud till stifts- och rikskonvent. Man fick också in medel så att man kunde stödja olika verksamheter utanför Bymarkens församlingshem, mission och hjälpverksamhet av olika slag.

Oscar Dahlbäck var kvar som ordförande i kåren i fem år, till 1948. Han efterträddes då av Hjalmar Bjurulf som var ordförande i sju år, fram till sin död 1955. Hjalmar Bjurulf hade varit med när kåren grundades och hade då valts till vice ordförande. Men 1948 blev han ordförande. Bjurulf var lärare, men också läroboksförfattare. Han bodde i slutet av Dunkehallavägen, mitt emot Dalviks

Christina Petersson.

centrum. Som ordförande kom efter Bjurulf Erik Wibell. Han hade också varit med redan vid kårens grundande och hade då valts till kassör. Som ordförande tjänstgjorde han sedan i ett femtontal år. Också Bo Samuelsson var under en tid kårens ordförande. Han var prästvigd men tjänstgjorde som lärare. Senare blev han kyrkoherde i Månsarp. Medlemsantalet under de första decennierna varierade. Som mest hade kåren ett 35-tal medlemmar. Men under några perioder var medlemsantalet lägre.

Samtidigt med kyrkobrödrakåren fanns för kvinnor i Bymarkens församlingshem en mycket livaktig syförening. En tid fanns t o m två syföreningar. I många fall var det så att av två makar som var kyrkligt intresserade och aktiva tillhörde frun en av syföreningarna och mannen kyrkobrödrakåren. Kvinnorna var inte med vid kyrkobrödrakårens samlingar annat än vid de offentliga arrangemang som anordnades. Ett exempel på detta är makarna Ingrid och Paul Frisk som många minns. Ingrid var aktiv i syföreningen och Paul i kyrkobrödrakåren. Ingrid gick troget till syföreningens samlingar och Paul till kyrkobrödernas samlingar. Men när kyrkobröderna ordnade offentliga samlingar kom båda makarna. 1976 hölls ett rikskonvent i Lund. Vid det fattades ett beslut om att kyrkobrödrarörelsen skulle öppna upp för kvinnligt medlemskap. I samband med detta rikskonvent och definitivt vid rikskonventet 1978 kom rörelsens namn att bli Svenska kyrkans Lekmannaförbund. Ordet kyrkobröderna togs bort. På Bymarken var man till att börja med mycket tveksam till detta beslut. Men efter sex år, år 1982, fattades beslutet att Bymar-

ken-Dunkehalla kyrkobrödrakår skulle byta namn till Bymarkskyrkans Lekmannakår. Dunkehalla togs alltså bort från namnet. Samtidigt fattades beslut om att kåren skulle öppna upp för kvinnligt medlemskap. Ordet kyrkobrödrakår togs bort ur namnet. Ordförande i kåren vid den här tiden var Helge Gudmundsson, bekant för många inom lekmannarörelsen.

När kåren här öppnade upp för kvinnligt medlemskap steg antalet medlemmar kraftigt. Efter en tid hade kåren mellan 50 och 60 medlemmar. Många kvinnor som ville engagera sig i kyrkans verksamhet kände att lekmannarörelsen passade dem bättre än syföreningsrörelsen. Helge Gudmundsson var ordförande i kåren ända fram till 1997, dock med avbrott för åren 1990-1992 då Bengt-Åke Råsbrant var ordförande. Men Helge Gudmundsson var också långa perioder kassör och sekreterare.

Under åren från 1980-talet och framåt blev kåren än mer aktiv. Men anordnade t ex ofta utflykter. Det var utflykter till andra kyrkor, både frikyrkor, invandrar-kyrkor och grannkyrkor inom Svenska kyrkan. Deltagandet i stiftskonvent och rikskonvent ökade, då inte bara en eller två utan flera deltog som kårens ombud eller representanter. Kåren ordnade också självt stiftskonvent och rikskonvent. Stiftskonvent har vår kår ordnat ett par gånger, i regel med ett hundratal deltagare. Rikskonvent ordnade vår kår 2010. Då med ungefär 250 deltagare från hela landet. Samlingarna hölls dock av utrymmesskal inte i Bymarkskyrkan utan i Sofiakyrkan och i stadens centrum.

Fr o m 1985 tog kåren på sig ansvaret för att ge ut ett församlingsblad för Bymarkskyrkan. Bladet fick namnet Kyrkstöten. Detta blad kom ut fyra gånger varje år och innehöll information om kyrkans verksamhet men också historiskt material avseende Bymarksområdet. Kåren svarade för tidningens ekonomi och distribution. Kårmedlemmar satt i redaktionen och kårens ordförande var ansvarig utgivare. Tidningen är nu tyvärr nedlagd. Det måste nog anses som unikt att ett församlings- eller distriktsblad getts ut av en lokal lekmannakår. Men så var det här i nästan 33 år.

1997 lämnade Helge Gudmundsson uppdraget som ordförande för kåren. Ny ordförande blev då Anders Nordberg som fortfarande efter mer än tjugo

år är kårens ordförande. Anders Nordberg valdes 1998 också till ordförande på riksnivå och har fortfarande denna uppgift. Att Anders Nordberg också blev riksortdförande var naturligtvis mycket hedrande för Bymarkens lekmannakår. Detta innebar också direktinformation till vår kår om händelser på rikspanet.

Under alla år har medlemmarna i kyrkobrödrakåren respektive lekmannakåren inte bara betytt mycket för kårens verksamhet. Medlemmar har också varit en viktig del av den gudstjänstfirande församlingen i denna kyrka. Flera har varit kyrkvårdar och gudstjänstvärdar. Flera har ställt upp i andra frivilliga sammanhang. Flera har också tillhört arbetsråd/distriktsråd. Flera har också varit kyrkopolitiskt aktiva i kyrkoråd, kyrkofullmäktige och andra sådana organ.

Man kan fundera över varför Bymarkens lekmannakår idag kan fira sitt 75-årsjubileum. Det finns nog några viktiga orsaker: Kåren har haft ordföranden som entusiastiskt verkat för kårens bestånd, t ex Helge Gudmundsson och nuvarande ordföranden Anders Nordberg. En annan orsak är distriktsprästernas intresse och engagemang för verksamheten. Distriktsprästerna har sett värdet av kåren och därför stöttat den. Ragnar Nordh är ett exempel på detta. Han var alltid mycket mån om frivilligverksamheten i kyrkan. Bertil Alberius ett annat exempel. Han var mån om att skapa god kontakt mellan kyrkan och församlingsborna. Det betydde mycket också för lekmannakåren. Men kanske var det också detta att kåren 1982 öppnade upp för kvinnligt medlemskap som är orsak till att kåren fortfarande finns. Kanske hade en ren kyrkobrödrakår inte fungerat i vår tid. Vi är glada över att denna kår finns och fortfarande är verksam. Vi hoppas att kåren skall finnas kvar och verka ännu många år. Inte minst har denna artikels förste

upphovsman, Bertil Johansson, med sitt intresse och osvikliga stöd under många år betytt mycket för kårens existens.

Sonja Sjölander, ordförande i Nässjö församlingskår, tillika representant för Lekmannaförbundet i Växjö stift, framförde härefter gratulationshälsningar från förbundsledningen med dess ordförande Kerstin Göransson och gratulationshälsningar från Nässjö församlingskår. Sonja överlämnade till minne av jubileet dels ett vackert utformat skriftligt bevis över en gåva till Barncancerfonden, dels en frodig och vacker hösthortensia.

Stefan Liljehorn, ordförande i Oskarshamn - Döderhults lekmannakår, tillika representant för Lekmannaförbundet i Växjö stift, framförde gratulationshälsningar från förbundsledningen och från Oskarshamnskåren.

Under gemenskap med eftermiddagskaffe och tårter framförde Christina Petersson några pianostycken, Pär Sjöstrand framförde därefter gratulationshälsningar och uppmuntrande ord från Jönköpings församling, uppmuntran till fortsatt engagemang inom och ansvar för ideella insatser i församlingen.

Till minne av jubileet och till stöd för denna uppmuntran överlämnade Pär ett antal papperskort med nedtecknade bibel- och visdomsord.

Jubileumskommittén med ansvar för genomförandet bestod av Karin Johansson, Barbro Johansson och Inga Nordberg.

Jubileet avslutades med tacksägelse, med en kort andakt, med Herrens bön och med nedkallande av Guds välsignelse, allt under ledning av Pär Sjöstrand.

*Bertil Johansson
Anders Nordberg*

Vi ber tillsammans!

Efter en varm, torr och för många starkt utmanande sommar, kom regn, "normal" sommartemperatur och återhämtning hos djur och växter.

Torka och sommarens på många ställen omfattande skogsbränder har härjat svårt och många har de varit som starkt engagerat sig i allt det arbete som krävts för att lösa uppkomna svåra situationer i syfte att begränsa skadorna. Många har erbjudit hjälp och har varit behjälpliga med foder, frukt, vatten, transporter m.m. enskilt eller i samverkan. Det finns många goda exempel på detta.

När den värsta krisen nu är över glömmar vi lätt och faller tillbaka i våra gamla vanor. Men vi får aldrig glömma Guds

löfte om bönhörelse. Det är aldrig meningslöst att be. Vi behöver alla be till Gud i tacksägelse och genom förbön för och bön om. Inte minst med tanke på vår nyvalda riksdag läser vi i Bibeln att Paulus i sitt första brev till Timoteus uppmanade till bön: *"Först av allt uppmanar jag till bön, åkallan, förbön och tacksägelse för alla människor, för kungar och alla i ledande ställning."* (1 Tim 2:1-2)

En annan uppmaning från Paulus påminner om den bristande enighet med alla hårda ord och anklagelser m.m. som föregått de allmänna valen eller/och rör förhållanden som vi upplever i vardagen, en uppmaning från Paulus till de kristna i Efesos: *"Ha fördrag med varandra i tålmod och kärlek"* (Ef 4:7)

Gud hör alltid våra böner, även då det inte alls eller inte helt blir som vi önskar. Vi kan alltid lita på honom, han som är hundra procentigt god och vill vårt allra bästa. Bönen ligger i djupet av det kristna livet och har en central plats i Svenska kyrkans lekmannaförbunds verksamhet.

Genom boken "Effektiv Bön" vill Carl-Erik Sahlberg ödmjukt dela några av sina erfarenheter av bön. Carl-Erik arbetade nästan 25 år i S:ta Clara Stockholm bland utsatta människor. Det var diakoni i praktisk och andlig handling. Syftet med boken var att uppmuntra till bön och hur man kan få uppleva bönesvar är också diakoni.

Tacka för:

- Guds oändliga nåd
- Bönegemenskap i Lekmannaförbundet
- Alla som är ljus och salt i sin vardag
- Guds trofasthet och Löften
- Att Gud tar emot oss
- Att Gud förlåter oss
- Att Gud beskyddar oss
- Att Gud fyller oss med den helige Andes kraft
- Korset i många nationsflaggor
- Alla trogna medlemmar i Lekmannaförbundet
- Guds skapelse

Bed för:

- Dem som är förföljda för sin tro
- Dem som är på flykt och andra i nöd
- Dem som konverterat till Kristendomen
- Den psykiska ohälsan i vårt land
- Regering, riksdag och alla som har makt att fatta beslut som berör allt liv på jorden
- Ensamma, sjuka och bedrövade
- Vår Svenska kyrka, övriga kristna samfund och alla som är verksamma för Guds rike

Bed om:

- Skördearbetare
- Förlåtelse
- Guds rikes ankomst
- Att Guds vilja ska ske
- Att undslippa prövning
- Daglig nödort
- Att Guds namn ska hållas heligt
- Fred och frid
- Andens frukter
- Den helige Andes närvaro och ledning
- Insikt och visdom
- Nederbörd och Solsken

90 ÖVERENK INKÄNKLINGS KONTROLL

EN FLICKA ÄR FÖDD

PG 90 01 22-3 BG 900-1223
svenskakyrkan.se/julkampanjen

Varje dag föds flickor in i förtryck och orättvisor. Det kan vi inte acceptera. Flickor ska aldrig nekas, kränkas, hotas, utnyttjas eller tvingas – bara för att de är flickor. Ge en gåva och ta ställning för varje människas lika värde och makt över sitt eget liv.

Foto: Helena Goldon/Ikon

SWISHA
DIN GÅVA TILL
900 12 23
TACK!

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

JESUS UNDERVISADE

Bergspredikan - Saligprisningarna

Evangelisterna Matteus och Lukas berättar om att Jesus vände tillbaka till Galileen när Jesus hörde att Johannes Döparen hade blivit fängslad. I Galileen lämnade Jesus Nasaret och slog sig ned i Kafarnaum som ligger vid Genesarets sjö i Sebulons och Naftalis land för att det som sagts genom profeten Jesaja skulle uppfyllas: "Sebulons land och Naftalis land ner mot sjön på andra sidan Jordan, hedningarnas Galileen – folket som bor i mörker har sett ett stort ljus, och för dem som bor i dödens land och skugga har ljuset gått upp." Från den tidpunkten började Jesus förkunna: "Omvänd er., Himmelriket är nära." När Jesus vandrade utmed sjön fick han se olika män (pojkar) som höll på med fiske och vardagssysslor. Jesus kallade på dem och sa: "Kom och följ mig. Jag ska göra er till människofiskare" och de lämnade genast det de höll på med och följde honom.

Så vandrade Jesus omkring i hela Galileen och undervisade i synagogorna, förkunnade budskapet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor bland folket. Ryktet om Jesus spred sig i hela Syrien, och man förde till honom alla som led av olika sjukdomar och plågor,

besatta, fallandesjuka och förlamade, och han botade dem. Stora skaror följde honom, folk från Galileen och Dekapolis, från Jerusalem och Judeen och från andra sidan Jordan.

När så Jesus såg folkskarorna gick han upp på berget och satte sig ner. Lärjungarna kom fram till honom och då inledde Jesus sin s.k. **BERGSPREDIKAN** genom att framhålla heliga, himmelska egenskaper och förhållningssätt som ett utflöde av Guds närvaro – de sk. **Saligprisningarna** (Matt 5 kap o Luk 6 kap) riktade till lärjungaskapet hos Jesus.

- Saliga **de som är fattiga i anden**, dem tillhör himmelriket
- Saliga **de som sörjer**, de skall bli tröstade
- Saliga **de ödmjuka**, de skall ärva landet.
- Saliga **de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten**, de skall bli mättade.
- Saliga **de barmhärtiga**, de skall möta barmhärtighet.
- Saliga **de renhjärtade**, de skall se Gud.
- Saliga **de som håller fred**, de skall kallas Guds söner

- Saliga **de som förföljs för rättfärdighetens skull**, dem tillhör himmelriket
- Saliga **är ni när man skymfar och förföljer er och på allt sätt förtalar er för min skull**

Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen. På samma sätt förföljdes ju profeterna före er tid. Ni är **jordens salt**. Men om saltet mister sin kraft, hur skall man få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas bort och trampas av människorna. Ni är **världens ljus**. En stad uppe på ett berg kan inte döljas, och när man tänder en lampa sätter man den inte under sädesmåttet utan på hållaren, så att den lyser för alla i huset. På samma sätt skall ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er fader i himlen. Saligprisningarna är bland annat ett uttryck för att de som världen inte ser som lyckliga eller välsignade, verkligen är det ur Jesu perspektiv. Saligprisningarna visar särskilt på egenskaper hos dem som följer honom och är uttryck för vad Jesus sätter värde på i lärjungaskapet.

Gyllene regeln och dess lösenord

När Anders Nordberg gav mig uppdraget att skriva en betraktelse om Gyllene regeln, slog jag upp benämningen och läste bl.a. att "det är en grundläggande princip som återfinns inom många religioner samt filosofiska och etiska läror".

Jesus formulerar regeln ur det judisk-kristet perspektivet i de välkända orden från bergspredikan så här: "Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger" (Matt. 7:12). Det är den **Gyllene regeln** och **Guds uppmaning till Dig och mig**. Vad svarar vi Honom när Han personligen konfronterar oss med den Gyllene re-

geln? Låt oss se på några olika svar som personer i Bibeln ger.

I Edens lustgård ropar Herren Gud på mannen och frågar: "Var är du?" Adam svar: "Jag hörde Dig komma ... och blev rädd... så jag gömde mig". Visst kan man lätt känna igen sig i Adams svar. Åtminstone har det hänt mig att jag helst velat vända bort huvudet i olika sammanhang i hopp om att inte bli igenkänd och att frågan ska gå vidare till någon annan. Men så skönt, Gud ger inte upp. Han fick fram Adam ur gömstället.

Vad svarar Abraham, när Gud ställer samma fråga till honom? Jo, han svarar: "Hinéni" på hebreiska som betyder "Här

är jag". Det är då han får det tunga och svårförståeliga uppdraget att gå iväg och offra sin älskade son Isak. Abraham frågar inte ens, varför Gud kan vilja något sådant. Det verkar strida mot både mot sunt förnuft och Guds egen plan. Sonen Isak var ju ett verkligt bönesvar och uppfyllelsen av Guds löfte. Men utan att ifrågasätta eller spjärna emot, ställer sig Abraham till Guds förfogande och ger sig av redan tidigt följande morgon.

Under vandringen riktar Isak en fråga till sin far. Också på den svarar Abraham: "Hinéni. Här är jag". Abraham ställer sig alltså även till sin sons förfogande och, kanske vi rent av kan säga, till sin familjs och sina medmänniskors förfogande.

Ordet hinéni förekommer en tredje gång i den här berättelsen, nämligen när Abraham står beredd att offra Isak. Då ropar Herrens ängel till honom från himlen: "Abraham! Abraham!" – "Ja", svarar Abraham, "här är jag". Ängeln säger: "Lyft inte din hand mot pojken, och gör honom inget ont. Nu vet jag att du fruktar Gud, nu när du inte har vägrat mig din ende son". Fast man har läst den här berättelsen många gånger förut, pustar man ut av lättnad. Och Gud löser situationen elegant. Det har fastnat en vädur, eller bagge som det heter i den nya översättningen, i ett snår som Abraham kan offra i stället för sin älskade son. Det lär vara i det här sammanhanget som ordet älska förekommer första gången i Bibeln.

I boken "Brottas med änglar", som Naomi Rosenblatt skrivit, kallar hon uttrycket "hinéni, här är jag" för förbundets lösenord. Hon tänker på det förbund som Gud slöt med Abraham. I boken ges ingen förklaring till varför just ordet hinéni är ett lösenord eller vad som menas med ett lösenord. I det militära vet vi hur viktigt det är att ha rätt lösen för att bli insläppt. I dagens samhälle används ofta ordet lösenord. Men måste ha ett lösenord för att kunna komma in i sin persondator och för att kunna öppna sin elektroniska post. Utan lösenordet kommer man inte åt innehållet. Jag tror, att Abraham genom att säga "Hinéni, här är jag" och därigenom ställa sig till Guds och sina medmänniskors förfogande, använder rätt lösenord för att öppna den himmelska kontaktvägen mellan Gud och sig själv.

I första Samuelsbok, som handlar om tiden c:a 1000 år f Kr, finner vi berättelsen om den unge Samuel i templet, som vaknar av att någon upprepade gånger ropar hans namn. Han svarar varje gång precis som Abraham: "Här är jag" och rusar in till den gamle prästen Eli i tron att det är han som ropat på honom. Men det är det inte. "Nej, min son, jag har inte ropat. Gå och lägg dig igen," säger Eli. När Samuel kommer tredje gången förstår Eli, att det är Herren som ropar på pojken och ger honom rådet att om han ännu en gång hör någon ropa hans namn, så ska han svara: "Tala, Herre, din tjänare hör". Samuel lyder rådet och får då höra Herren tala.

Den här berättelsen om Samuel inleds med upplysningen om att det på den tiden var ovanligt att Herren talade till människor. Det gjorde mig förvånad, för jag trodde att var vanligt att Gud talade med människor på Bibelns tid men ovanligt i våra dagar. Men så är det tydligen inte, och vi får veta, att Samuel inte tidigare hade lärt känna Herren och inte fått ta emot hans ord. Det var därför han inte kände igen Guds röst. Tankarna vandrar osökt vidare till Nya testamentet, där Johannes återger Jesu liknelse om att Han är den gode herden och att fåren känner igen den rätte herdens röst och lystrar till den.

Ungefär 300 år efter Samuel levde Jesaja och han hör Herrens röst säga: "Vem ska jag sända, vem vill vara vår budbärare?" Jesaja svarar: "Hinéni, här är jag, sänd mig". Jesaja använder samma lösenord som Abraham och Samuel och när han gör det, får han sitt uppdrag att vara en profet för folket.

I Nya testamentet har vi berättelsen om hur den uppståndne Jesus ställer frågan till Simon Petrus: "Simon, Johannes son, älskar du mig?" Här kommer återigen ordet älska in i bilden, det som första gången användes i samband med att Gud säger till Abraham: "Ta din ende son, honom som du älskar..." Oden ger association till när Jesus blir döpt av Johannes och himlen öppnar sig och en röst från himlen säger "Detta är min älskade son, han är min utvalde". Det finns så många röda trådar att följa i Bibeln. Men nu var det frågan Jesus ställer till Simon Petrus som vi skulle tala om.

Frågan är personlig och riktas direkt till Simon, precis som Abraham och Samuel blivit personligt tilltalade med sina namn. Simon svarar också tre gånger: "Ja, Herre Du vet att jag har Dig kär". Om Nya testamentet hade varit skrivet på hebreiska, hade det kanske stått att Simon Petrus svarade hinéni. Nu svarar han "Ja, Herre" och innebörden är densamma. Simon Petrus ställer sig i Guds och sina medmänniskors tjänst och får uppdraget att vara en herde för Guds lamm och får. Och Jesus avslutar med att säga till honom "Följ mig". Petrus ser sig om och kan inte låta bli att undra, hur det ska gå för en av de andra lärjungarna

som står i närheten. Men Jesus svarar att det behöver han inte veta utan det viktiga är att han, Simon Petrus, följer Jesus. Frågan är personlig.

Situationerna varierar. Uppdragen är olika. Frågor och svar kan formuleras lite olika. Men det handlar om att lyssna och vara öppen och ställa sig till Guds och sina medmänniskors förfogande i sitt eget liv. Vi behöver bara se oss omkring i vår närmaste omgivning. Vem behöver mig? Vad kan jag göra?

"Var är du?" frågar Herren Gud Adam och han svarar: "Jag hörde Dig komma... och blev rädd... så jag gömde mig".

"Var är du?" frågar Herren Gud Abraham och Abraham svarar "Hinéni – här är jag".

När Gud ropar på Samuel, svarar han "Här är jag. Tala, Din tjänare hör".

När Jesaja hör Herren fråga "Vem ska jag sända?" svarar han "Här är jag, sänd mig".

När Jesus frågar Simon Petrus "Älskar du mig?", svarar han "Ja Herre, Du vet att jag har Dig kär".

Det var några tankar kring den Gyllene regeln och kring lösenordet hinéni, "här är jag", och kring att ställa sig i Guds och sina medmänniskors tjänst. Möjligheterna för var och en är många. "Vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, har ni gjort för mig", säger Jesus i en av sina liknelser (Matt 25:40). Tar vi ett första steg, så öppnar sig nästa och nästa. Hans Ord ska vara en lykta för vår fot, ett ljus på vår stig, lovar oss Psaltarpsalmen 119 vers 105.

Lena Åkerlund, Leksammaförbundet
Stockholms stift samt ordförande i
Stiftelsen Brödet www.stiftelsenbrodet.se